

PHONG-HOÀ

16
TRANG

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

7
XU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

GIÁO-DỤC TRONG DÂN QUÊ

CÁC TRÌNH ĐỘ HỌC THỨC

Sự sống eo-hẹp, khó khăn của dân quê ta nguyên-nhân phần lớn ở chỗ vô học.

Ta thường có câu «Ngu dốt như bò». Song đem so sánh với các súc vật khác, con bò không ngu. Vì nếu nó ngu thì sao nó lại biết cày ruộng, biết quay lại khi người ta kêu «vật», biết dừng bước khi người ta bảo «họ», biết tìm chỗ có cỏ tươi mà ăn.

Câu «Ngu dốt như bò» ấy - xin anh em dân quê đừng vội giận - là chỉ để lạng anh em đấy thôi. Mà con bò kia chỉ có một nghề là «dân

cày».

Cũng như con bò, anh em không ngu, tôi biết. Anh em có tính chất thông minh, hoạt bát. Bọn học giả cũng ở đám anh em mà ra. Song anh em không ngu mà anh em vẫn dốt. Anh em dốt là vì anh em không học.

Vậy anh em muốn không mang tiếng ngu dốt thì chẳng cần là ông thánh cũng biết rằng : anh em phải học.

Trước khi bàn về giáo-dục ở chốn thôn quê, tôi hãy nói qua về những trình độ của các hạng tri-thức ở đó.

Trước hết tất phải kể đến các nhà nho, các ông cử, ông tú, ông đồ. Tuy các ông ấy một ngày một hiếm, song đối với dân quê ảnh-hưởng của các ông ấy vẫn còn lớn, cho đến khi nào các đơn từ, văn khế không viết bằng chữ hán nữa.

Trên chiếc chiếu rượu ở giữa nơi đình đám, tiếng các ông ấy vẫn còn

có oai. Lời thánh các ông ấy viện ra vẫn còn nhiều người phải lắng tai chú ý. Những bài thơ than thở tâm sự, mai-mĩa tro đời, các ông ấy làm ra khi chuyển-choáng hơi men, vẫn còn được nhiều người tán-phục.

Rồi đến các ông tây-học dở-dang, đậu sơ-học Pháp-Việt hay sơ-học yếu-lược, phần nhiều là con nhà khá giả trong làng, nếu không là con cháu các cụ đồ nho kể trên kia.

Các ông này thường thường cho người trong làng là hủ hết: ăn ở thiếu vệ-sinh, hủ! chẳng biết trong nước uống có dưỡng-khi hợp với khinh-khi, hủ! Các ông ấy sẽ giảng cho chúng ta biết rằng không có trời, mà làn xanh biếc kia chỉ là lớp không-khi bao bọc quả đất tròn quay chung quanh mặt trời trong khoảng 365 ngày.

Đối với hai hạng học-thức ấy thì

có hai hạng vô học : hạng vô học đàn anh và hạng vô học cùng dân.

Hạng trên thường là con những nhà giàu, cụ hân, cụ cử, cụ chánh, cụ bá. Các ông ấy có lẽ ngày bé cũng được đi học, song chỉ lêu lổng chơi bời, viết chưa sỏi quốc-ngữ đã từ giả nhà trường. Rồi từ đó chỉ rong chơi, nuôi gà chọi, thả diều sáo, nếu không rượu chè, thuốc sái, hát xướng, cờ bạc cho qua ngày. Buồn quá có khi các ông mãnh ấy lại rủ nhau đi ăn cướp nữa kia.

Còn hạng đàn em, hạng cùng dân thì lúc-nhức-như đàn cừu, đói rét, ngớ-ngẩn chẳng ai đoái nghĩ đến chẳng ai đoái thương đến!

Bốn bậc gạch trong cái thang tri-thức vừa kể trên, một ngày ta thấy một mòn thêm đi, rồi có ngày đến thật phẳng lỳ, thấp tẹt mất, nếu ta không nghĩ xây đắp cho cao lên.

NHỊ-LINH

Đồ ăn phết! mất dạy!!

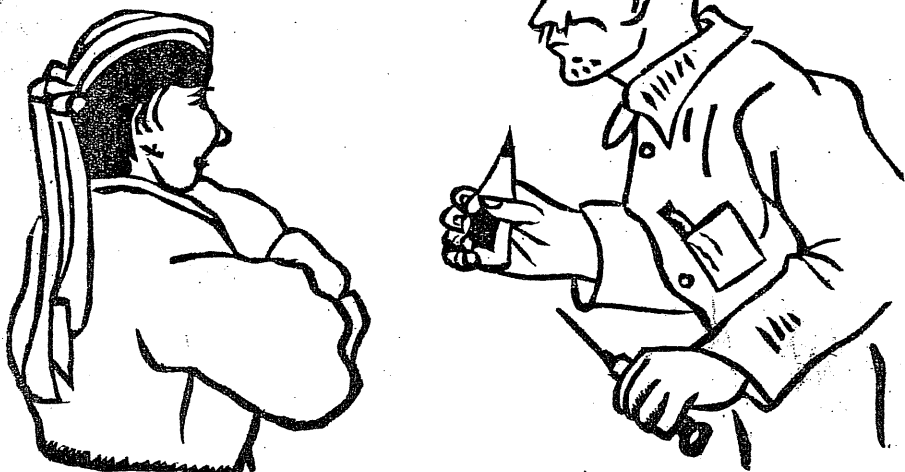
(Lời của Long-Đĩnh)

<https://tieulun.hopto.org>

Tranh dự thi số 73

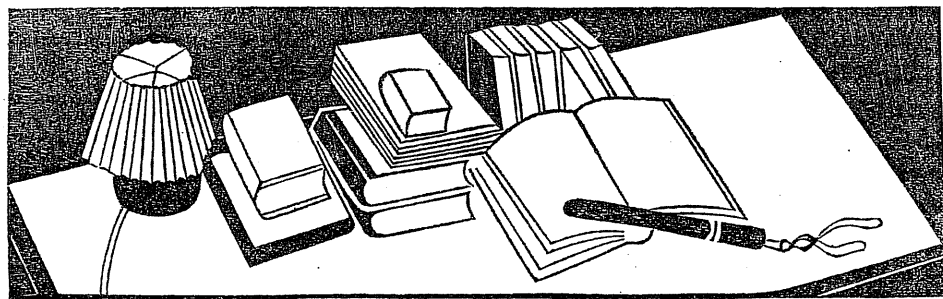
CONSULTATION
GRATUITE

LE
BIA
O

Độc tử — Bác xin thuốc gì?

— Bẩm quan, thầy con mới chết phải giờ nặng trùng, xin quan cho một ít thuốc sát trùng để yểm ạ.

VĂN DỀ NGÔ

Hiện thời thóc của ta bán một tạ là 1\$25 mà ngô thì cao, giá gấp đôi, gấp ba. Sự chênh lệch như thế, nhiều người cho là lạ, nhất là ở chốn thôn quê thì lại càng không hiểu nữa, mỗi người bán một cách, tán một lẽ, thậm chí có kẻ phao ngôn rằng ngô bán cho Nhật để Nhật chế ra đạn được mà bắn Tàu!

Đó cái sự suy xét nông nổi và bàng quơ của mình nó rõ ràng như là... giấc mộng ấy. Nhưng mà không nên lầm, chẳng phải ngô của ta bán cho Nhật, ngô chính bán cho Pháp.

Xưa nay Pháp vẫn phải mua ngô xứ Argentine, năm nay Argentine mất mùa ngô, Pháp phải quay sang mua của ta; tuy nhiên tàu bè đi lại, việc dài tải có lâu la phiền nhiễu, song là một sự cần, và Pháp mua ngô cho ta vì sự cần ấy.

Văn-dề mua ngô bởi vậy là văn-dề quan-hệ, phòng thương-mại, sở canh-nông, nhà kinh-tế, bàn đi nói lại đã nhiều, hiện đã sắp một chương trình là từ năm nay giờ đi Pháp mua ngô của ta.

Song cũng hãy còn một điều phân vân là không biết ngô của ta có tốt bằng ngô của Argentine không? Liệu đề có một, có hồng không? Điều ấy đáng ngại nhất vì thực tình không dấu diếm, lấy tư cách một nhà nông đã hơi biết quan sát, tôi thấy cái tệ của phần nhiều trong đám hàng sáo tức là những người mua ngô của nhà quê rồi bán cân cho khách. Họ tham cho nên họ hay sinh cách man trá: thí dụ ngô mua về đồ ngay xuống đất ẩm, ngày mai đem vào bị quấy lên tỉnh cân, hột ngô to ra và nặng thêm vì nó bị ẩm — người mua vô tình, biết đâu những khố quý quái ấy, đóng ngô vào bì, tải đi. Ngô ẩm dâng-dăng hàng tháng giờ chất trong tàu, tài nào chẳng mốc, chẳng

một, khi nó đến bến bên kia rồi thì người mua biết đã muộn, lỗ đánh chịu lỗ, nhưng bận sau chắc là không tin ông nhà hàng gian xảo nữa.

Khách nhớ nhà hàng, nhà hàng như vậy còn ai nhớ đến nữa? Thực sự là như vậy, chính tôi biết nhiều người Hoa-kiều cần ngô của ta đã bị những chuyển ngô như thế, song họ nói truyện là về đến Tàu, sở dĩ ngô một bán được là vì gặp dịp lúc dân đang đói, một cũng phải cần mua.

Ta nên biết người Pháp khác người Tàu, vì thử một lần họ bị như vậy thì lần sau họ chưa, mà họ đã chưa thì chưa mãi mãi.

Mấy lời thành thực đây mong rằng hoặc các nhà chức trách, hoặc các nhà thương nghiệp biết đến mà hiểu chẳng nên liệt tôi vào hạng « vạch áo cho người xem lưng » mà nghĩ cách chu toàn cho giá-trị đồ hàng của mình, thì sau này cái hy vọng thị-trường của mình có thể có được.

Hiện bây giờ, quan Thống-sứ cũng đã tư giấy cho các quan đầu tỉnh khuyên dân nên chăm trồng ngô vì may ra ngô có thể là mối hàng tiêu thụ được.

Phòng thương-mại cũng đương trù liệu giữ gìn cho ngô xuất-cảng tránh được những sự mọt và mốc.

Các quan phủ, huyện mong rằng cũng nên xét tới mà hiểu dụ cho dân các lẽ lợi hại trong sự buôn bán bởi chữ thực-thà.

Phải, thực-thà là gốc, nó bền chặt; gian-giảo chỉ được chốc lát mà thôi, ta nên biết vậy.

NGUYỄN-DUY-QUẾ

Thận-Hưng
Đội-Tướng

Nº 58, Hàng Gai, Hanoi

tủ' nhỏ...

Số ông Phạm-Tá

Ông Phạm-Tá xưa kia là một ông giáo; sau một cuộc tây-du, ông đã trở nên một nhà thợ ruộm. Lên hay xuống? Xét về *cung tài bạch* thì ông lên, lên như cái bong-bóng sanh đỏ bằng nước sà-phòng trẻ con thường chơi. Ấy cũng vì mấy sao *thất-sát, cự-môn, cư-ngọ-cung*, nên hào *tài hoạnh phát* dùng dùng chữa chan. Nhưng xét đến *cung quan-lộc*, thì ông lại xuống, xuống như nhà nho lơ thời phải bỏ nghề làm thầy đi buôn phẩm. Thật đúng câu:

*Tham-lang, xuong-khúc ngày rầy,
Ngộ cung tị hội quan rầy làm ru?*
Cho nên ông Tá có muốn bỏ lên... gần mặt trời, rồi ông cũng đến tụt xuống thôi.

Còn muốn hiểu tại sao ông Phạm-Tá lại chọn nghề thợ ruộm, thì phải nhìn đến *mệnh cung* của ông. Cung này có lẽ sao *cự-môn* là *chính-tinh*, vì có câu rằng:

*Cự-môn tinh khi bất thường,
Hễ khi xử sự tìm đường đảo điên.*
Phải, nếu tinh khí không bất thường, xử sự không đảo điên, thì thay đen

đôi trắng sao được. Mà thay đen đôi trắng vốn là bản-phận của nhà thợ ruộm,

Số ông Tôn-thất-Bình

Ông này hẳn là *thần cư thế*, sao *thái-âm, thái-dương* quanh quần cả ở *cung thế*, thật đúng câu:

Nhân thế tứ phủ (hay quý cũng vậy) bởi *phùng Thái-dương*.

Cung thiên-di ông cũng hay, hay vì sao *thiên-dồng thiên-tướng*; vì thế cho nên ông được ở gần *miền quý nhân*, nhưng không may cho ông *cung quan lộc thiên mã ngộ đà-la*. Cho nên ông phải ở lại nơi « Xứ Sở » hay là báo « Xứ Sở » vậy.

Số ông Phạm-lê-Bồng

Số ông Bồng phải cái mệnh vô chính diệu lại gặp *mộ, bệnh-phù, thiên-diêu*, mấy sao xấu, cho nên tính ông hiền lành, nhưng lại hiền lành quá, hiền lành ù - lý như con bò cái vất sữa vậy.

Cung tài-bạch ông này cũng khá đấy, được sao *hóa-lộc ở miền*, nhưng ngại nổi *phùng phá-quân* thì tài có khi tán, nếu ông không chịu trông nom đến nghề bán pháo, lại cứ đi làm pháo mượn người đốt.

Còn *cung quan-lộc* ông kém lắm, ông có muốn điện rờng châu chực đêm ngày nhưng không có *thái-dương, xuong-khúc*, lại gặp *phục-binh phá-tử* sấm vào thì không những quyền lộc làm sao cũng hèn mà có lẽ hao tài không biết mấy nữa. Liệu mà lo, ông Bồng muốn bay bổng kia ơ!

CUỘC THI CHỌN...

(Có in phiếu dự thi một lần cuối cùng ở trang 13.)

Cải-chính

Kỳ trước trong bảng kê nói là có 52 truyện, song thợ nhà in xếp thiếu mất truyện *Tinh-diên* của Khái-Hung thành thử chỉ có 51 truyện thôi. Vậy xin thêm truyện *Tinh-diên* vào cho đủ.

Giải thưởng.

Giải nhất của báo **Phong-Hóa**. — hai chục bạc, một năm báo **Phong-hóa**, một quyền *Hồn Bướm Mơ Tiên* đăng giấy thượng hạng một quyền Vàng và Máu của *Thế-lữ* và một quyền sách in những truyện ngắn được trúng cách.

Giải nhì của hiệu **Hương-Kỷ**. — 1 bức ảnh phóng đại 1m2 x 0,80 giá 35\$00.

Giải ba của hiệu **Đỗ-hữu-Hiếu** 41 Rue du Chanvre. — 2 lá phiếu trừ 40% một lá về một bộ quần áo rét và một lá về một bộ quần áo nực: vào quăng 20\$00.

Giải tư của hiệu **Hương - Kỷ**. — Một cái ảnh trắng men giá 15\$00.

Giải năm của hiệu **Đỗ-hữu-Hiếu**. — 1 lá phiếu trừ 40% về một bộ quần áo rét: Vào quăng 15\$00.

TỰ-LỰC VĂN-ĐOÀN

SẤP RA

HỒN BƯỚM MƠ TIÊN

Văn hay! Vẽ đẹp! Một quyền sách quý. Bìa vẽ màu. Giấy 150 trang Giá 0\$40

Ai muốn mua gửi thư trước khi in xong sẽ gửi theo cách lĩnh hóa giao ngân. Có in riêng 300 số giấy tốt đặc biệt

ANNAM XUẤT-BẢN CỤC XUẤT-BẢN

TẤT CẢ NHỮNG NGƯỜI VIỆT-NAM THÔNG-MINH

- có lòng tự-cao về nước mình
- biết lo đến tương lai
- hay lưu-tâm đến lịch-sử nước nhà

ĐỀU NÊN ĐỌC

NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC
VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

240 trang.
140 bức ảnh

50 XU

...đến ló'n

Số ông Bùi-xuân-Học

Số ông này mệnh cung có phá-toái. đầu-quân, phi-phù, phi-liêm cho nên tóc có vẻ quăn-quăn, mũi ông có vẻ lô-lô, có sao lộc-tồn nên trông có vẻ đôn-hậu, thêm sao lực-sĩ phụ chiểu, mà ông lại sinh ra năm Hợi cho nên người ông mới được phốp-pháp tròn-trục như thân-thể ông.

Số ông lại giống số ông Lưu-Bị đời Tam-quốc ở chỗ ông Lưu-Bị nhờ có quân-sư là Khổng-Minh mà ông nhờ có quân-sư là ông Tha-Sơn. Chỉ hiềm nỗi Khổng-Minh đoán mưa ở hang Tà-cốc là mưa ở hang Tà-cốc, mà ông Tha-Sơn đoán nời súp-de ở sở rượu Văn-diễn đồ nó lại không đồ.

Ngoài cái tài đoán trước đó và trí thông minh ra, thì ông Tha-Sơn giống hết ông Khổng-Minh. Cũng như không kể đến tài cán, thì ông Học chẳng kém gì ông Lưu-Bị. Có phần ông lại hơn, vì ông to béo hơn.

Số ông Từ-ngọc-Liên.

Số ông Từ là số ông Lang. Cung mệnh ông có sao tham-lang, thiên-y, bác-sĩ đóng, thì số ông cũng như số ông Cự, số của một người « thuốc dân ».

Nhưng ông khác ông Cự ở chỗ ông có mộ phát. Cung phúc-đức của ông ít ra cũng được cái âm mộ thuộc tòa âm cung, nghĩa là sao thái-âm (mặt trăng) đóng ở đó mà lại đắc địa ở cung thiên-di, lại chiếu sang hai sao bệnh đào-hoa cho nên ông thiên chữa về bệnh tình.

Ông lại mở nhà xăm: ấy cũng vì cung tài-bạch của ông — sao hóa-lộc

gặp sao hoa cái lại gặp thiên-mã tại Hợi, (nghĩa là ngựa ngũ trong chuồng ban đêm) cho nên ông kiểm ăn về đường nguyệt hoa mà phát phú, phát phi đầy !

Số ông Nguyễn-công-Tiểu

Số ông này lạ lắm. Ông không cầm tinh con lợn như ông Học; cũng không cầm tinh con gà như ông Bắc. mà trâu, hổ, rồng, chó, mèo, chuột, dê, ông cũng không cầm tinh con nào cả, Cứ lý ra thì ông.... cầm tinh con rùa.... mới phải chứ, ngặt vì trong hàng chi không thấy có rùa.

Mình ông lại mình thủy, vì thế nên ông giồng thủy-tiên, yếu đuối, cũng vì thế nên tài cán ông như nước chảy xuống chỗ thấp,... ngặt vì số ông lại hỏa lực cực nên ông lại muốn lên như ngọn lửa: thế mới rầy !

Cung mệnh ông có hoa-lộc lâm-quan đóng, thì tính khí thật là dịu-dàng, khiêm tốn, ngặt vì cung thiên-di ông gặp phá-quân thất-sát, cự-môn hỏa-linh, nên chỉ mồm thiên-hạ họ bịa đặt cho ông là người vụ hư danh. Chẳng qua chỉ là tại số ! ông Tiểu ạ.

TỰ-LY TỬ

...TRUYỆN NGẮN

Giải sáu của hiệu Hương-Kỷ. — 1 kiện ba bức ảnh nửa người: giá 9\$00

Giải bảy của hiệu Lê - quảng - Long. — 3 thước lụa nội hóa in hoa.

Giải tám của hiệu Đỗ-hữu-Hiếu. — 2 lá phiếu trừ 40% về hai bộ quần áo nức.

Giải chín của Nhật-nam thư-quán. — 1 bức ảnh truyền thần bằng mực tàu hoặc bằng chì conté 50 x 60 và 1 bộ Càn-long du Giang-nam có vẽ đồ hình đánh võ môn Thiếu-lâm của vua Càn-long dùng.

Giải mười của Kim-hưng được-phòng. — 2 chai rượu đại bổ nguyên khí giá 5\$00.

Giải 11 của hiệu Lạc-Xuân, 55 Rue du Cotton. — 5 cái bông ăn 5 bữa cơm tây.

Giải 12 của hiệu Cự-Hải 51 Rue de la Soie. — 1 cái áo chemisette de tennis toàn len.

Giải 13 của nhà in Lê-văn-Tân. — 1 quyền Kim-vân-Kiều dịch ra chữ Pháp 2\$00, 1 quyền Lục-vân-Tiên dịch ra chữ Pháp 1\$50.

Giải 14 của hiệu Phạm-mạnh-Kha. — 80 Cotton: 1 cái mũ hai lần liềge 2\$50.

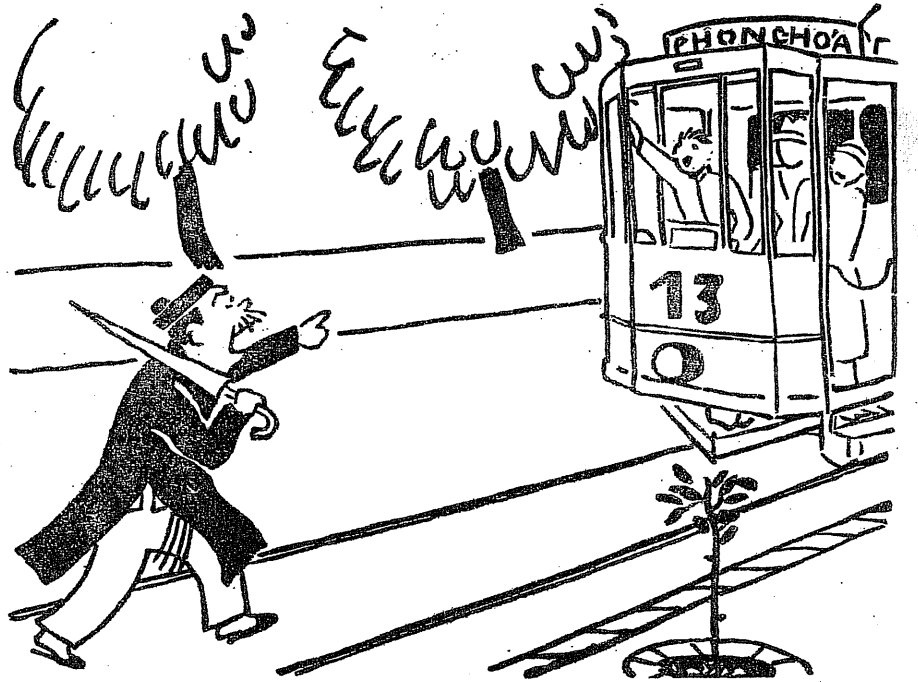
Giải 15, 16, 17. — Mỗi giải 6 tháng báo Phong-Hóa.

Giải 18, 19, 20. — Mỗi giải 3 tháng báo Phong-Hóa.

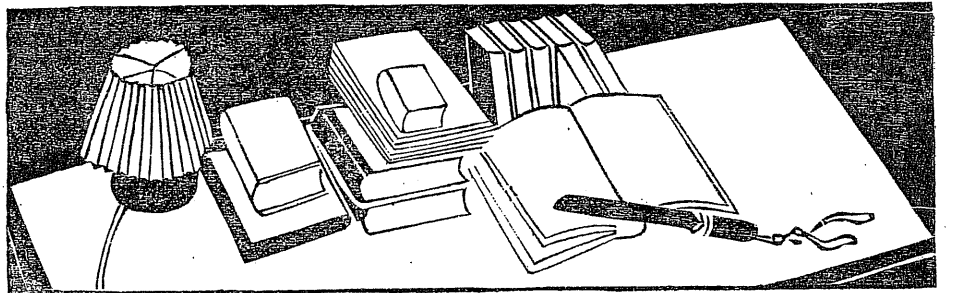
Bản báo sẽ gửi cho mỗi người trúng thưởng một lá phiếu để các bạn gửi đến hay đem lại các nhà buôn lĩnh thưởng.

Tranh dự thi số 74

LÝ SỰ CỦA LÝ TOÉT

Lý toét — Lão đi về bên tay phải đúng luật, mầy không tránh lão thì mầy tù.

CUỘC ĐIỂM SÁCH

Quyển Một tội chán đời (của Nguyễn-văn-Lịch)

Trong một số trước chúng tôi có nói qua về lối văn Tàu và lối văn Tây.

Lối văn Tây đem dùng viết báo đầu tiên do ông Hoàng-tích-Chu, chủ-nhiệm tờ Đông-tây — Đã có một độ nhiều người bắt chước ông mà viết cái lối văn cầu kỳ ấy, nhưng nay đã thấy bớt nhiều. Đó là lẽ tất-nhiên.

Một thứ văn không tự-nhiên, không giản-dị thì không thể nào lâu bền được. Hiện nay chỉ còn sót lại dăm ba bọn đeo-dăng bắt chước mãi, thí-dụ như bọn ông Trúc-Đĩnh và trợ-bút Bắc-kỳ Thê-thao, Rạng-Đông.

Nhưng trước ông Hoàng-tích-Chu, đã có một ông dùng cái lối văn đó để viết sách: tức là ông Nguyễn-văn-Lịch, viết quyển « Một tội chán đời » mà nay không mấy người biết đến nữa.

Độ quyển ấy ra đời, các báo cũng yên lặng không nói qua đến quyển sách lạ ấy. Có lẽ tại quyển đó viết bằng một lối văn khó hiểu, đến nỗi không ai đọc hiểu mà bình luận nữa.

Nhất-Linh trong một số trước có bịa ra một bài văn lối Tây để chế riếu những món đồ Hoàng-tích-Chu. Nhưng bài văn bịa ấy chưa buồn cười bằng những câu văn thật trong quyển « Một tội chán đời » mà bản báo còn nhiều dịp nói tới.

Xin hãy trích ra đây một đoạn văn tả chân, vẽ cô Kiều-Liêu, một vai chủ động trong cuốn tiểu-thuyết đó:

« Mặt thời khổ mặt trái soan, hơi xương-xương xinh lắm. Cái mặt đó, người ta mới thoạt trông thời như mặt một « bà cô » nào vậy, dần dần mặt trông rõ ràng thấy lơ-lơ như một bà tiên và chan-chứa những màu từ-bi khổ-hạnh.

« Đến con mắt, con mắt mới đẹp

làm sao, đẹp như cái tiên nga vậy. Con mắt đó có hai cái quầng sâu lắm, đen mát như mây vẫn ở góc bể trời xa về lúc mới tờ dương. Cái quầng đó càng lơ-lơ sáng thêm mãi con mắt ra, sáng như một cái hiện tượng vậy, mà nét thời đầy những nét đau-đớn. Con mắt đó mà khi vui thời người ta gọi là bà chúa giận, mà khi gặp sự gì đến nỗi thất tri thời là bà tiên đang mơ.

« Lại đến cái mồm nữa, thật là cái mồm không có mấy ở người đàn bà khuê các. Không những là chỉ có cái vẻ dài các khuê môn mà là cái vẻ những thiên thần ngọc nữ. Cái vẻ khổ-hạnh lắm, lúc nào cũng rầu-rầu như đóa hoa mới nở nửa chừng. Khi nào mà cái mồm đó nói, thời cái hàm răng đen lầy-lầy lại sáng ra, — sáng như sáng trong cái bể hồng mới, — những cơn sóng đen biêng-biểu, đen sáng đen nhánh như những ngôi sao-sa, mà phẳng-phát có cái màu am mây rầu-rĩ ».

Các bạn cố mà thưởng-thức cái hay của những câu:

Con mắt đẹp như cái tiên nga, sáng như một cái hiện-tượng, nét thời đầy những nét đau-đớn, cái mồm không có mấy ở người đàn bà khuê các, răng đen sáng như sáng trong cái bể hồng mới, đen nhánh như những ngôi sao-sa.

Tiếc rằng độ ấy chưa có Nhất dao cạo.

NHẤT-LINH

TỰ-LỰC VĂN-ĐOÀN

SẮP IN

VÀNG VÀ MÁU

của

NGUYỄN-THẾ-LỮ

Truyện bí mật
đường rừng

ANNAM XUẤT BẢN CỤC XUẤT-BẢN

Nhấn bạn làng chơi

Chỉ có nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG 78, phố hàng Gai Hanoi, là nhà thuốc chuyên môn nghiên cứu thuốc nam, về khoa thuốc LẬU và GIANG MAI, chữa đủ các phương pháp, chóng khỏi, tuyệt căn, và không hại sự sinh dục. Lại có môn thuốc CAI NHÀ PHIẾN rất tài tình, chỉ chữa 3 ngày là bỏ hẳn được.

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG
78, Phố Hàng Gai, 78
HANOI

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỆN

8, rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN

CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN

CHỮA BỆNH ĐÀN BÀ CON TRẺ

số 8 phố Đường-Thành
(Đường Cửa-dông sau phố Xe-Điện)
HANOI

HANOI... BAN ĐÊM

Phóng-sự về mĩ-dâm ở Hanoi

Của TRẢNG-KHANH và VIỆT-SINH

Trong nhà bà thông T....

...Bà thông T...ngã lưng bên cạnh cái bàn đèn — đi đến đâu cũng thấy cái bàn đèn! — rồi bà se sẽ cầm cái hộp sừng lớn đựng thuốc phiện soi lên đèn xem có còn thuốc không. Ý chừng cái cuộc xem xét kết-quả không làm cho bà được hài lòng thì phải, nên tôi thấy đôi lông mày lá liễu của bà hơi cau lại một chút.

Tôi hiểu ý ngay; đối với một người nghiện, dù người ấy là người đàn bà mặc lòng — muốn cho câu truyện được đầm-thắm, thân-mật không gì hiệu nghiệm bằng cho người ta hút say. Lúc say là lúc người ta « cao hứng », bao nhiêu tâm sự bày ra hết.

Tôi đứng dậy, với áo lấy ra đồng bạc, nhờ bà sai người đi mua thuốc. Không biết lúc bấy giờ trên nét mặt tôi có vẻ gì tỏ ra là ngần ngại tiếc tiền không, mà bà ra chừng như cũng hiểu ý, thông thả nói:

— Thầy bỏ tiền ra, tôi sẽ làm cho thầy không đến nỗi tiếc đồng bạc..

— Không, tôi có tiếc đâu!

— Ấy là tôi nói như vậy. Vả lại thực ra thì một đồng bạc bất quá có là bao...Thầy xem có con tôi kia kia...Ấy mà chốc nữa lên « mé-tô-bôn » có vài chục bạc mang về chưa biết chừng!

Có phải tôi không biết thế đâu! Nếu các cô ấy không kiếm được ra nhiều, thì lấy đâu mà ăn mặc.... Có cô hút thuốc phiện, ngày vài ba đồng bạc, đánh canh chắn cũng hết dăm ba chục một trăm, đi cùng đi bó cũng mất khá tiền.....

— Nhưng cô nào thế bà?

Bà thông chỉ trong đám chắn, một cô mặc chiếc áo lụa tím, ngồi trên chiếc ghế bên cạnh sập: có trông trạc độ hai mươi tuổi, mập-mạp, mũm-mĩm, có thể nói là tròn như cái hạt mít.

— ..Ấy, chỉ có em nó là ở đây với già thôi, còn các cô kia có nhà, có cửa hẳn hoi cả. Jeanne này — tên em nó — có duyên tẻ, ai trông thấy cũng phải yêu....Độ nó có một ông quan cứ khẩn-khoản xin nó lên ở trên Đáp-cầu, nằng-nặc đòi đưa già hai trăm bạc để lấy nó....

— Hai trăm bạc!

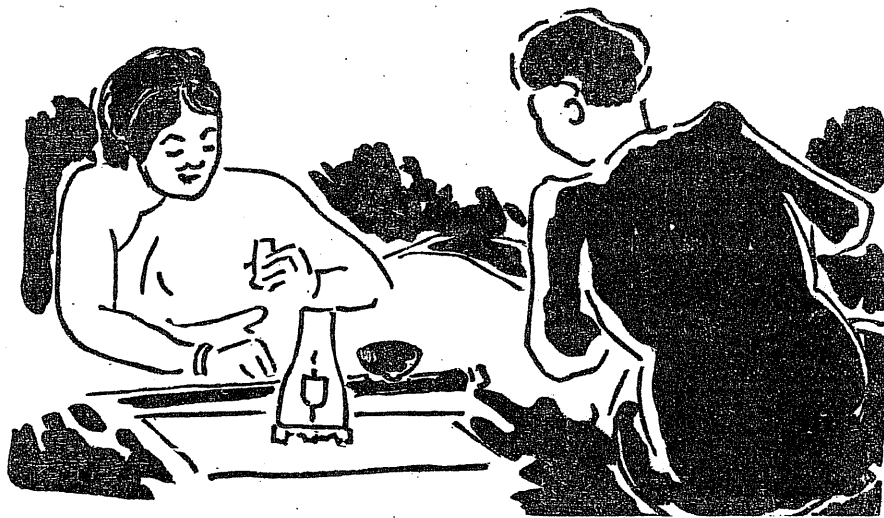
— Phải, hai trăm bạc, nhưng già không bằng lòng. Hai trăm bạc cũng chỉ đến tiêu một lúc hết, mà em nó ở đây có lời bằng mười thế ấy, chứ thầy tưởng ít à?

Rồi bà thông vừa cười vừa nói cho tôi nghe cái cách bà thay đổi một người ra thế nào: khi trước cô Jeanne chỉ là một cô ngọc-ngếch, vọc-vạch được dăm chữ tây, ấy thế mà nhờ tay bà dạy dỗ bây giờ đã trở nên thông thạo hoàn-toàn.....

Bà lại lần lượt giới-thiệu cho tôi biết hết cả các cô ngồi ở bàn chắn:

Cô Mê — chữ Mai đọc theo vần tây —, cô Marie, cô Fernande, cô Jeannette, cô Jeannine...toàn những tên đầm cả.

Cô Fernande với cô Jeannette là

hai cô giữ nghề mẹ truyền con nối. Trời đã định rằng hai cô sẽ trở nên hai mẹ, vì thừa nhỏ, hồi mới mười hai mười ba tuổi, hai cô đã bắt chước mẹ, thích đi giày cao gót, thích cầm vi-da, thích soi gương đánh phấn ngoài đường....Bà thông chỉ có việc đưa đường dẫn lối cho hai cô mà thôi, công việc của bà nhẹ nhàng lắm, vì hai cô thực có khiếu tự-nhiên, ăn nói nhanh nhẩu, đi đứng mềm-mại...

—...Lần đầu tôi giới-thiệu con « Năng » cho một ông quan ba sấp xuống tàu, không biết cô em ta cảm ngộ thế nào mà cứ nằng-nặc đòi theo ông ấy về tây, mới chết chứ! Tôi phải can gián nó mãi nó mới chịu nghe....

Bà thông nhìn làn khói thuốc bay, mỉm cười nhắc lại cái bước

đầu lạ lùng của cô Năng ấy, rồi bà kết luận:

— Từ đấy, nó thành ra thích quần áo của nhà binh, hề si-vin là nó không chịu tiếp. Thôi thì hết Bắc-giang, Phủ-lạng, Thị-cầu, Tông...nó đi cả. Bây giờ ở với một ông ở Bắc-Ninh, mỗi tháng chồng cho được hơn trăm bạc...

....Còn con Jeannette thì nhờ vua, nhờ mẫu, vừa qua khỏi một trận ốm suýt chết. Già phải rước thầy lễ điện mất hơn mười ngày mới thoát..

Câu nói của bà khiến tôi lại quay nhìn cái điện bày ở sát tường phía trong: mấy nén hương khói lên nghi ngút đủ chứng rằng có người trông nom săn sóc đến luôn. Mà

đó là sự thực: các cô me có hai cái ham mê: đánh bạc và...đồng bóng. Các cô luôn luôn kiếm dịp đi lễ đền kia, phủ nọ, đến chỗ nào có khói, có hương là nhảy đồng.

Các cô lại thích nhất là xem tướng, xem bói, đối với sự này các cô tỏ lòng kính trọng và thành tín, một cái tin ngay thơ, thực thà, đáng cảm-dộng... (cho những các ông thầy bói...) — Hễ nghe tin đâu có thầy tướng bói giỏi là các cô lần đến cho kỳ được, vì mỗi lần về các cô đem theo cái hi-vọng chứa chan và sự vui mừng sắp được đại-tài.... nghĩa là anh chồng « sộp ».

Từ lúc vào đến giờ, tôi chỉ nghe thấy các cô bàn truyện đi lễ, đi bái và xem đim, xem bói.

Cô Mai là cô xinh xinh, nho nhỏ, ngồi ở góc sập. Cô ấy thì tôi biết, tuy bà thông không giới-thiệu.

Cô trước kia là một cô con gái nhà quê ra tỉnh chuyên nghề đi buôn...chai trắng, cốc vỡ, hộp sắt... Ngày ngày gánh hàng yêu-diệu qua các phố tây, cô cất tiếng lanh-lảnh rao: ai chai trắng cốc vỡ...không! bao nhiêu bồi bếp các nhà, cô quen cả.

Nhiều người cũng xuất thân hèn hạ, nghèo khổ như cô, nhưng cái bước đầu của cô thực nhanh chóng lạ.

Một hôm nghe tiếng cô, một ông chủ gọi vào:

— Cô mua chai à?

— Thưa vâng.

Một giờ sau, ông chủ đặc ý soa tay làm bầm: tốt! Thế là cô trở nên bà.

Bây giờ có mấy tòa nhà, chiều chiều xe giao di chơi, ai nhận được cô con gái buôn chai trước là cô soa phần, áo lụa, bây giờ?

Càng giàu cô lại càng ham tiền. Theo lời bà thông thời trong các cô em ngồi đó, cô là người làm ra nhiều tiền nhất. Cô thực biểu hiện người con gái kiếm tiền: chẳng chung tình với ai hết, chỉ biết có đồng bạc!

Cô không ở lâu với ai bao giờ hết chỉ vài ba tháng là cùng, nghĩa là cái thời giờ đủ cho người yêu cô khánh kiệt. Rồi những lúc nhàn hững, cô lại cất cái giọng lanh-lảnh, nhưng không phải rao chai trắng cốc vỡ nữa, cô ngâm nga:

.....nào phải là chồng,
Nhiều tiền thì lấy chứ ông tơ
hồng nào xe!

Hay hai câu này thì thú vị hơn:
Ngọc còn ăn bóng cây tùng,
Thuyền-quyên còn đợi anh-hùng..
lĩnh lương!

Trông cô thực xinh, thực đẹp — nhưng lại nghĩ đến cái lương của mình còn ít ỏi quá.

(Còn nữa)

TRẢNG-KHANH và VIỆT-SINH

Mỹ-thuật từng-thư

là cuốn sách dạy đàn Huê và cải-lương rất có giá-trị do bà nhà tài-tử trứ danh: MM. Hai Khiết, Ba Lễ và Đức soạn. Bán tại hiệu Nhật-nam thư-quán được-phòng, 0\$30 một cuốn.

Có đọc qua cuốn sách đó mới biết công và tài nhà nghệ của tác-giả.

Bồ huyết trắng dương

Khác các thuốc trắng dương khác, BỒ HUYẾT ĐẠM của THỌ-DÂN Y-QUÁN, vừa bổ-thận vừa bồ huyết lại vừa cổ tinh trắng dương, mà không làm động dục-hỏa; chuyên chữa bệnh liệt-dương và bệnh dương suy. Tuổi già, vợ trẻ, dùng thuốc này sẽ sinh con trai.

Mỗi tễ 8 hộp, mỗi hộp 3\$00
Ở xa muốn mua, xin gửi mandat cho ông:

PHẠM-QUẾ-LÂM
54, Phố Sinh-tử — Hanoi

BÁN 50 XU

GIÁ HẾT SỨC RẺ
tặng thưởng nhiều
lần cho người đọc

Ở NƠI NÀO CŨNG CÓ THỂ MUA ĐƯỢC
NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC
VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

Những sự thiết-thực về nước Nam ngày nay
Một quyển sách sáng suốt, linh-hoạt, nghiên-cứu kỹ-lưỡng
240 TRANG, 140 BỨC ẢNH, BÌA BA MÀU RẤT ĐẸP
thực là một sự gắng sức trong việc
ấn-hành chưa từng thấy ở Đông-Dương

81?

Nhà bán thuốc phòng-tích
hay nhất và thuốc lậu,
giang mai vô địch đã dọn
lại nhà số 81, phố Huê
(Chợ hôm) Hanoi, thơ và
mandat xin đề cho M. DAN

KIM-HƯNG DƯỢC-PHONG

81, Route de Huê — Hanoi

...tù' cao đến thấp...

Phong-Hóa Tuần-Báo là một tờ báo quốc-ngữ đầu tiên chú trọng về vui cười và trào phúng, đầu tiên dùng đến nhiều tranh khôi hài và tranh vẽ bài. Được ít lâu Phong-Hóa thật lấy làm mừng rằng có hai tờ báo ở Saigon cũng bắt chước đi theo con đường đó: tờ Cùng Bạn và tờ Zán Báo.

Vui cười... ai cũng có thể vui cười và tự tài, tự sức làm cho người khác vui cười, không ai có thể giữ độc quyền vui cười được. Bản báo vẫn biết thế.

Nhưng tờ Tiểu-thuyết tuần-san không những chỉ bắt chước như hệt cái vỏ của Phong-Hóa, lại đem những truyện, những lời, những câu, những chữ Phong-Hóa đã tìm ra, đã đặt ra, đã dùng đến mà nhai lại, cho là của mình để dương vầy với độc-giả. Những thứ mà T. T. T. S. bắt chước chỉ là những thứ thường của Phong-Hóa thôi, nhưng bắt chước một cách nô-lệ thì còn biết đâu mà lựa chọn.

Dẫu sao cái thủ-đoạn ấy cũng chắc là không quân-tử, có thể nói được rằng đó là thủ-đoạn của những anh đi hít lại cái bã vắn người ta đã nhả ra, rồi đem bán rẻ.

Độc-giả của Phong-Hóa khi đọc tờ T. T. T. S. chắc hẳn đã nhận ra như vậy.

Phong-Hóa

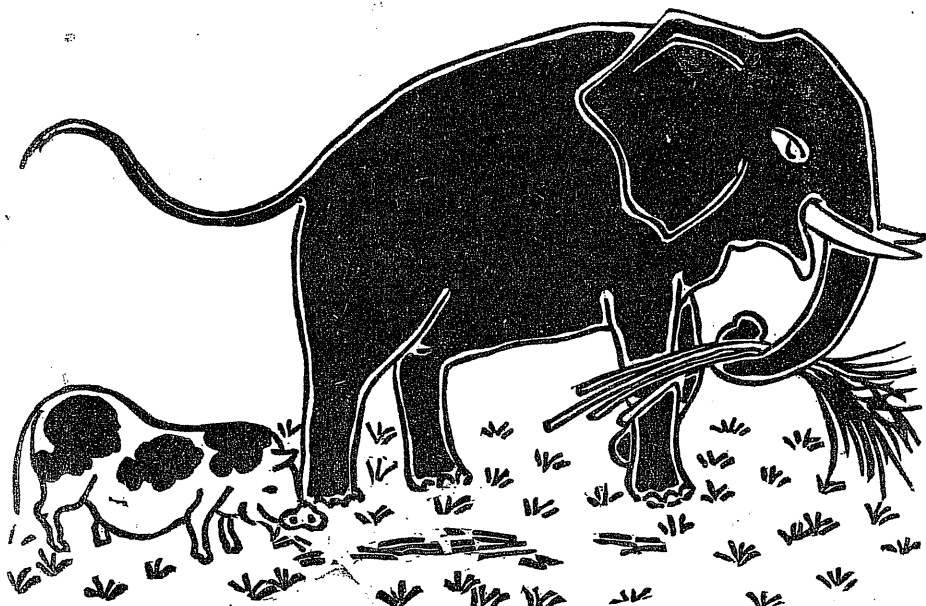
PHONG RAO MỚI!

Nhà Liên, khoe môn thuốc tài,
Xưa nay chỉ có hai bài lậu, giang.
Bây giờ lại mới mở mang,
Thêm môn thuốc kết chữa làng báo
Báo cô có chủ Tuần-San, [ươn
Kèm suy huyết mạch những toan bổ
Kêu cha, kêu mẹ, kêu trời, [dời.
Nhà Liên cho thuốc tức thời tái-sinh.
Thuốc tiên⁽¹⁾ nghĩ cũng thần tình,
Chữa độ mười tám lúc kinh-tế này.
Bao giờ nổi tiếng thuốc hay,
Bấy giờ Liên sẽ đến ngày tay không.

TÚ-MƠ

1. Xin hiểu « tiên » là xu.

NGỰ NGÔN LÀNG BÁO

— Chú này sao lại cứ theo đuôi người ta mà hít bã! rõ không biết ngượng!

TIỂU THUYẾT TUẦN SAN

Năm ngoái, năm kia, Tiểu thuyết tuần-san mắc bệnh, độc-giả tránh xa dần, đến nỗi Tiểu-thuyết tuần-san không còn hơi mà ngoắc ngoải, lịm đi rồi đi luôn.

Đã tưởng là may cho độc-giả.

Ai ngờ mới đây, gặp được ông Từ-ngọc-Liên, một nhà chữa bệnh lậu cho thuốc chi không biết, Tiểu-thuyết tuần-san hồi dương.

Lại là một cái không may cho độc-giả.

Tài bắt chước

Tiểu-thuyết tuần-san có hai cái đức tính rất hay, rất đáng kính, hai đức tính của người trưởng-phu, quân-tử, anh hùng.

Một là cái đức tính theo đuôi. Tiểu-thuyết tuần-san vốn thâm hiểu rằng bắt chước cái « vô » vốn không phải việc làm của người thức giả,...cho nên Tiểu-thuyết tuần-san bắt chước cái « vô » của Phong-Hóa.

Bắt chước từ khuôn khổ, cách xếp đặt cho đến các mục, không biết vì tòa soạn báo ấy đang trí hay vì cũng có tính cách nhai lại của ông Đề-Trụ báo Đông-phương, mà tờ Tiểu-thuyết tuần-san giống tờ Phong-Hóa như chuỗi vàng giả giống chuỗi vàng thật vậy.

Không những thế, Phong-Hóa bảo ông Vinh hay tính nhảm; Tiểu-thuyết tuần-san cũng bảo ông Vinh...chọn ngày lành tháng tốt. Phong-Hóa bảo cụ bạng Bí là vắn tứ thời, Tiểu-thuyết tuần-san cũng bảo cụ bạng Bí viết xã-thuyết bốn mùa, Phong-Hóa dịch báo « Patrie Annamite » ra « Xứ Sở Annam », Tiểu-thuyết tuần-san cũng dịch ra « Xứ Sở Annam », có biết đâu rằng phải

dịch là Tồ-quốc Việt-Nam mới đúng.

Nhưng không có lẽ Tiểu-thuyết tuần-san bắt chước cái « vô »! T. T. T. S. đâu đến nỗi đơn hèn đến thế. Biết đâu không phải là T. T. T. S. lấy khối óc thông minh nghĩ ra, mà không may vì sự tình cờ mà T. T. T. S. giống Phong-Hóa như con lừa giống con ngựa? Nếu vậy, Tiểu-thuyết tuần-san cũng nên lập đàn thắp hương thờ sự « tình cờ » đáng mến đó.

Tài đánh trả người dạy bảo

Hai là đức tính đánh trả người mình đã học một được cái « vô ». Đánh trả lại, như vậy tất phải có can đảm

lắm, mà Tiểu-thuyết tuần-san vốn sẵn có cái can đảm đáng phục ấy. Người nào bảo cái can đảm ấy là cái can đảm của kẻ vũ-phu, vô học, là người ấy lắm. Tiểu-thuyết tuần-san có cái can đảm ấy mà có phải là kẻ vũ-phu, vô học đâu?

Câu truyện Tây-Thi

Húng mọc, tia tồ cũng mọc, đó là lẽ thường, nhưng tia tồ có mọc cũng tự nó mọc không cần đến ai. Con bò kia nhai lại, nhưng chẳng qua nó nhai lại cỏ của nó ăn, đến như « theo voi ăn bã mía » mới thực là tính cách đáng khen.

PROCÈS-VERBAL DE CONSTAT DE TIRAGE de la revue PHONG-HOA

L'an mil neuf cent trente-trois et le dix-neuf du mois de Mai à neuf heures,

A la requête de Monsieur Pham-huu-Ninh, administrateur gérant de la revue Phong-Hoa dont les bureaux sont à Hanoi N° 1, Bd Carnot, Je soussigné, BOYÉ Edouard, clerc assermenté de M° CHRETIEN Albert, Huissier près la Cour d'Appel et les Tribunaux de Hanoi, demeurant dite ville 15 rue Jean Soler,

Me suis transporté à Hanoi, N° 1 Boulevard Carnot, dans les bureaux dudit journal où le requérant m'a présenté un certain nombre de numéros de la revue Phong-Hoa. Chaque numéro qui est tiré sur huit feuillets ou seize pages porte le N° 47 de la deuxième année et daté du vendredi 19 Mai 1933.

Il résulte donc de mes constatations que le tirage de cette revue à la date du 19 Mai 1933 a été de dix mille cent cinquante numéros (10.150 n°)

De tout quoi j'ai dressé le présent procès-verbal de constat pour servir et valoir ce que de droit.

Cont qatorze piastres 90 cents
Signé : Ed. BOYÉ

Enregistré à Hanoi (Tonkin) le vingt Mai 1933
Folio 54 case 28 Reçu une piastre quatre-vingts cents.
Le Receveur
Signé : ILLISIBLE

Tiểu-thuyết tuần-san vẫn biết những lẽ đó lắm, nên chỉ những câu truyện nào của Phong-Hóa nhả ra rồi, Tiểu-thuyết tuần-san cũng vui lòng mà hít lại.

Nhưng hít bã cũng không phải là dễ dàng đâu. Phải có can-dảm, phải có khối óc thông minh lắm mới được. Xem như câu truyện Tây Thi ngày xưa thì đủ biết:

— Tây Thi đau bụng, nhăn mặt, càng nhăn lại càng đẹp, ai cũng ưa nhìn. Có cô ả láng diêng, mặt mũi xấu như Chung-vô-Diệm, cũng bắt chước nhăn mặt, tưởng ai cũng phải nhìn như nhìn Tây Thi. Ngờ đâu có người trông thấy thế ghê tởm quá, chạy xa ngoài mười dặm, trong lòng chưa hết ghê tởm.

Phong-Hóa cười, Tiểu-thuyết tuần-san cũng bắt chước cười, nhưng độc-giả ai đâu lắm Tây Thi với Chung-vô-Diệm, Phong-Hóa với Tiểu-thuyết tuần-san.

Bắt chước được cái vỏ của báo Phong-Hóa, Tiểu-thuyết tuần-san cũng đã thông minh bằng đưa trẻ lên ba rồi đấy! Kê cũng còn khá hơn đưa trẻ lên một. Nhưng về phần tinh thần mà cứ giữ cái lối vắn « khịt khịt mũi mà rằng: Ý si si! con mèo phải gió, đi chỗ khác mà mưa » (nguyên văn của Tiểu-thuyết tuần-san) thì độc-giả cũng đến khịt khịt mũi mà rằng:

« Ý si si! Con mèo phải gió đi chỗ khác mà mưa ».

Báo « Xứ Sở Annam » tự hào

Báo « Xứ Sở Annam » đăng mấy câu tự hào rằng:

« Xứ Sở Annam » không chịu sỏ chi thu nào trợ cấp.

Trong khi theo đuôi cái công-nghiệp chần chỉnh quốc-gia của nó, nó chỉ dựa vào tiền mua báo của độc-giả và tiền quảng cáo ».

Báo « Xứ Sở Annam » theo đuôi « cái công nghiệp chần chỉnh quốc-gia của nó » hay theo đuôi một mục đích khác có lời hơn cho nó, cái đó chỉ có báo Xứ sở nghĩ đến mà thôi.

Nhưng « Xứ Sở Annam » bảo không dựa vào sỏ chi thu nào thì « Xứ Sở Annam » nói mà không nghĩ mất rồi. Chính « Xứ Sở Annam » thú thực rằng phải dựa vào sỏ chi thu của độc-giả và sỏ chi thu của các nhà buôn kia mà!

Không những thế, một điều cần chắc là « Xứ Sở Annam » phải dựa vào sỏ chi thu của nhà bán pháo Phạm-lê-Bồng, chủ nhiệm báo ấy.

Đấy là không kể các sỏ chi thu khác!

TÚ-LY

Truyện-ngắn

HẤT BÁO

Của KHÁI-HUNG

(tiếp theo)

Văn-Thanh và Trọng-Giao nghe chủ nhân nói thế tuy có hơi kinh-ngạc, nhưng rất vui mừng. Đến nơi xa lạ người ta nói rất một thứ tiếng mình không hiểu mà gặp người cùng mình có thể trao đổi ý kiến một cách dễ-dàng thân-mật thì còn gì thú hơn. Nhất là Văn-Thanh lại lấy làm cảm phục cái nhũ ý của chủ nhân đã kêu mình là người đồng quận chứ không phân biệt mà nhận mình là người đồng chủng.

Thấy khách đứng nhìn, chủ gọi con lấy ghế, mỉm cười, mời ngồi chơi :

— Thưa hai ông, ở trên xứ Thổ chúng tôi, chỗ ăn, chỗ nằm, chỗ tiếp khách hơi lồi-thời, bề-bộn, xin hai ông đừng cười.

— Thưa cụ cứ dạy ! Chúng tôi đâu dám. Vả chúng tôi xem ra nhà cụ bài-trí có vẻ mỹ-thuật lắm.

Thực vậy, nếp nhà ấy tuy cũng chỉ là một cái nhà sàn lợp lá, như các nhà sàn ở trên Thổ, song xếp đặt có ngăn nắp, có thứ tự và sạch-sẽ chứ không bề-bộn, bần-thiếu như phần nhiều nhà khác. Trước hết, sàn ken bằng gỗ bào nhẵn-nhụi gần được như ván gác ở dưới ta, và có tường trát vách, quét vôi ngăn biệt hẳn các phòng ra : đó là hai điều rất lạ cho người Thổ, họ đã quen ăn uống, nghỉ-ngơi, nấu nướng, rửa-ráy ở cùng cả một gian phòng rộng.

Buồng khách tuy bài-trí rất đơn-sơ, giản-dị, song cái bàn, cái tủ và bốn cái ghế trông sạch bóng tỏ ra rằng ông chủ nhà rất chăm nom đến, rất năng lau chùi quét tước. Trọng-Giao đưa mắt nhìn quanh phòng một lượt rồi cười, bảo chủ nhân :

— Giá bây giờ cụ nói cụ là người Thổ, chúng tôi cũng không tin.

Văn-Thanh hỏi luôn :

— Nhưng sao cụ không làm nhà gác như ở dưới ta, lại làm nhà sàn ?

Chủ nhà nhách một nụ cười có vẻ bí mật, đáp lại :

— Cái đó có nhiều lẽ : lẽ thứ nhất là ở đây phải theo phong tục đó để tránh lòng ngờ ghét. Tôi mới làm có mấy cái cửa sổ cho thoáng mà tôi đã tự lấy là quá lắm rồi. Lẽ thứ hai là tôi thích ở nhà sàn.

Văn-Thanh đưa mắt nhìn chổng sách ở bàn, hỏi :

— Chắc cụ biết nhiều chữ nho ?

— Vâng, tôi biết cũng khá... Tôi có đậu cử nhân... Năm ấy tôi hăm ba tuổi.

Văn-Thanh kinh ngạc :

— Vậy ra cụ đậu cử nhân ?

— Vâng, tôi đậu cử nhân khoa Canh-ti. Năm Nhâm-dần tôi đi hậu-bồ Nam-dịnh rồi đến năm Giáp-thìn thì tôi làm huấn-đạo huyện Ân-thi. Cụ huấn ngồi ngắm - nghĩ, rồi thông-thả nói tiếp :

— Ba năm sau, tôi lên ở đây cho tới ngày nay.

Đến đây hình như cụ huấn không muốn nhắc tới quãng đời quá khứ của cụ nữa, cất tiếng gọi Cang đương ngồi nói chuyện với Xâm ở buồng bên cạnh. Cang ra, bên-lên cúi đầu mỉm cười, vì cô chắc rằng cha cô đã kể lịch sử của hai cha con cho khách nghe rồi. Về phần Giao và Thanh thì hai chàng đưa mắt trông có Cang lúc bấy giờ không còn một tí gì, từ nhan sắc cho chí dáng điệu tỏ ra

rằng cô là người Thổ nữa : cái đó chẳng qua chỉ bởi ý tưởng-trọng dự địch mà ra. Cô Cang đứng mẫn mề vật áo, hỏi cha :

— Bẩm thầy truyền con điều gì ạ ?

— Con xuống bếp mổ gà làm com nhé.

Rồi cụ quay lại chỗ hai chàng :

— Chả mấy khi quý-khách đến chơi, thế nào cũng phải giữ lại soi bữa com muối đưa ở nơi sơn cước.

Hai anh em đưa mắt nhìn nhau. Giao từ tạ :

— Xin cảm ơn cụ, nhưng chúng tôi lấy làm tiếc rằng không sao nhận lời cụ được, vì chúng tôi phải về Lạng-son chiều hôm nay.

Dứt lời, chàng đứng dậy cáo từ xin ra Đồng-dăng cho kịp giờ xe

hỏa. Thanh cũng đứng dậy. Cặp mắt chàng bỗng gặp cặp mắt có Cang đương dăm-dăm nhìn chàng, tỏ hết nỗi buồn-rầu, mẫn tiếc.

Cụ huấn cố mời :

— Mấy khi hai ông lên được trên này, thì hãy ở chơi với tôi một hôm, rồi mai về.

Giao vẫn từ chối :

— Thưa cụ, quả thực không sao được, xin cụ tha thứ cho để khi khác.

Nhưng đối với Thanh cặp mắt có Cang vẫn tình-tử, vẫn như khăn-khoan mời-mọc. Chàng thì thầm bảo bạn :

— Hay ta ở lại chơi. Mai về Lạng-son cũng được chứ gì ! Tôi muốn nghe câu chuyện của cụ huấn quá.

Giao mỉm cười, đáp :

— Trong hai người, thế nào cũng phải một người về, không có ở nhà họ chờ com, mang tiếng sai hẹn. Thôi được, anh ở lại, tôi về.

Thanh có ý ngượng :

— Thế không tiện, về thì về cả.

— Được, anh cứ ở lại. Vả anh cũng không quen ông tham Tế kia mà ! Vậy mình tôi về cũng đủ.

Cụ huấn thấy hai người thì-thầm bàn-bạc với nhau, liền hỏi :

— Thế nào, hai ông quả-quyết chưa ?

Giao vội đáp :

— Thưa cụ đã. Xin để một anh Thanh tôi ở lại hầu cụ, còn tôi thì xin phép về Lạng-son.

Muốn tránh sự do-dự cho Thanh, Giao cầm mũ chào cụ huấn rồi gơ tay bắt tay Thanh. Thanh còn giữ-gìn lấy lệ, nói gượng một câu nữa :

— Thôi, ta cùng về !

Giao cố chữa thẹn cho bạn :

— Anh nên nề lời cụ huấn mới phải !

Nói xong, chàng đi liền...

Com nước xong, trời đã rợp mát, vùng thái-dương đã lặn sau dãy núi về phía Balac, Na-chiên. Chủ mời

khách ra sân sàn ngồi uống nước.

Thanh từ trưa vẫn đình-ninh muốn biết đoạn lịch-sử thiếu-thời của cụ huấn, liền gọi truyện :

— Thưa cụ, cụ huấn bà đi chơi vắng !

— Nhà tôi mất đã mười năm nay.

Câu nói nghe xa-xa như ở tận cõi đời mơ-mộng đưa lại. Cụ huấn chống tay vào cằm, con mắt lơ-dờ đặt tới nơi chân trời đỏ rực tựa hồ như ngọn lửa bốc lên trên dãy đồi xanh ulla.

Thanh lại hỏi :

— Từ đây tới nay, cụ vẫn không tục-huyền ?

— Không...

Cụ huấn ngồi ngắm-nghĩ một lát, rồi hình như không thể chôn sâu sự cảm-động ở trong lòng được, cụ bắt đầu kể :

— Tôi lấy nhà tôi là người trên này. Trong mười năm sinh được mỗi một cháu gái, rồi nhà tôi mất. Nhà tôi mất năm ấy là năm đình-tị, về đầu tháng một.

Thanh nghe cụ huấn ôn lại tên tháng, tên năm rành-mạch như thế thì đoán chắc rằng xưa kia tình yêu vợ của cụ nồng-nàn đến cực nào.

Cụ huấn không chờ Thanh phải hỏi, nói luôn như trả lời lại ý nghĩ của Thanh :

— Nếu làm người mà có thể hưởng được sự sung-sướng êm-đềm ở đời này, thì tôi dám tự-phụ rằng tôi là một người sung-sướng ấy.

Rồi cụ như nói một mình :

— Sống ngoài vòng kiềm tỏa của danh-lợi trong buổi đương xuân.

Cụ huấn lại im bật, lẳng-lặng ngồi nhìn phía chân trời một lúc một đôi sắc, một lúc một thêm tím thẫm, sau những đám mây đen... Vạn-vật dần dần chìm đắm vào trong cõi mịt-mờ của cảnh sương chiều bao-tỏa.

— Thưa cụ, vì thử cụ không cho là câu hỏi của tôi có tính-cách tò-

mò, thóc-mách, thì xin cụ vi hạnh-phúc của bọn hậu-lai, cho nghe cái lịch-sử êm-đềm thanh-thú của cụ.

Cụ huấn như không nghe thấy câu hỏi, thì-thầm ngồi hát một câu hát Thổ.

— Thưa cụ, cụ hát câu gì thế ?

Câu hỏi làm cụ giật mình. Cụ mỉm cười đáp :

— Đây, ông coi. Tính-nết tôi thay-đổi hẳn đi như thế đấy. Tôi tưởng-trọng giá ở dưới ta, tôi hát ngẫu-ngao như thế, thì họ tất cho là tôi điên. Một nhà nho đạo-mạo khi nào lại ngồi hát nhảm, hát nhí. Chiều hôm nay được tiếp truyện quý-khách là người đồng-quận, tôi lại hồi tưởng tới cái ngày mới lên đây, nên câu hát ấy thốt-nhiên bật ra như ở trong

cõi mộng trở lại cõi đời hiện tại vậy.

Rồi cụ lại hát :

— Tôi pò slam sláp chẳng hất-báo,

— Thưa cụ nghĩa là gì ?

— Là trai ba mươi tuổi đương xuân.

— Thưa cụ, tôi nói thế này, xin cụ đừng chấp, nhưng tôi nhận ra rằng ngôn-ngữ của cụ có vẻ hoạt-động, bóng-bẩy, thực tôi không ngờ rằng cụ là một nhà thâm nho.

Cụ huấn cười :

— Ấy, sự đó là nhờ ở nhà tôi cả.

Vợ tôi đã dạy tôi từ cách sinh hoạt giản-dị cho chí lời ăn tiếng nói dịu-dàng, minh bạch của hạng người chất phác, vô lự. Nhưng thôi, tôi cũng chẳng giấu diếm ông làm gì, tôi xin thuật lại cho ông nghe cái đời sung-sướng của tôi, nghĩa là sung-sướng theo cái sức lý hội riêng của tôi về cuộc đời mà thôi.

« Tôi làm huấn-đạo được ba năm thì xảy ra một sự, tuy không quan-hệ, song chính là cái nguyên do của sự thay đổi trong đời tôi.

« Năm ấy ông huyện Ân-thi là một người chỉ nhờ có cái chức đầy tớ một ông quan to mà được xuất chính. Ông ta không bằng lòng tôi, vì thấy tôi hay ngâm vịnh trong khi nhàn hạ, thì nghe lời bọn môn hạ nịnh hót quanh mình, cho là tôi làm thơ để chế riếu ông ta.

« Ông ta tuy không biết chữ, nhưng được cái thông minh, thông minh lỗi. Ông ấy dùng tài lý gián, sui dục quan tỉnh khéo léo đến nỗi năm ấy tôi bị giáng một cấp.

« Tôi bức mình, xin phép nghỉ một năm định đi chu du khắp trong nước. Vì tôi buồn lắm, năm ấy trong khoảng mấy tháng trời vợ và con tôi theo nhau mà thác.

« Tôi liền bán ruộng, bán vườn được hơn nghìn bạc rồi thên thên chiếc khăn gói vắt vai, tôi đi... không biết đi đâu.

« Thời bấy giờ con đường xe lửa Lạng-son chưa làm xong kia, tôi nói cho ông biết thế để ông đừng tưởng tôi đi xe lửa lên đây. Vả tôi cũng không đi về phía Bắc-giang, đương có ông Đề-Thám quấy nhiễu. Quen một ông chủ vận tải bằng thuyền, tôi nhờ ông ta đưa tôi đi du lịch khắp vùng ven bể từ Haiphong cho tới Móng-cái.

« Rồi một hôm, tôi lại từ biệt ông ta tôi đi, tôi đi sâu mãi về phía tây. Đến thung lũng này, một sự tình cờ may mắn giữ tôi ở lại cho tới ngày nay.

Cụ huấn lại im bật, cặp mắt dăm dăm nhìn xuống giòng nước lượn khúc trong làn lúa non tươi, lấp lánh dưới ánh trăng rằm mới mọc.

— Thưa cụ, thế rồi sao nữa ?

— Thế rồi tôi gặp một cô con gái xinh đẹp, thế rồi chúng tôi cùng nhau lập nghiệp ở đây... Thế rồi... thế. Cái đời sung-sướng êm-đềm làm gì có truyện ! Mà nếu có truyện đi nữa, câu truyện kể tóm tắt cũng rất mau ; nó cũng giản-dị, cũng trong trẻo như giòng nước suối dưới ánh trăng kia. Không tham, không muốn không bị những sự phiền phức của lễ-nghĩ bó buộc.

Thanh hỏi :

— Thưa cụ, cụ là một nhà thâm nho mà cũng công kích lễ-nghĩ ư ?

— Không tôi không công kích lễ-

nghe, tôi chỉ công kích những sự phiền phức rườm rà, vô lý của lễ nghi nó làm cho ta suốt đời bị khó chịu, như mặc cái áo quá chèn. Nhưng thôi, đêm đã khuya rồi, mời quý khách đi nghỉ. Nếu quý khách còn rảnh thời giờ, mà ở lại chơi trên này ít bữa với tôi thì cái đời sung-sướng giản-dị của tôi, quý khách sẽ hiểu thấu ngay, lạ là tôi phải kể lại:

một cái nhà sàn, mười mẫu ruộng lúa, vài mẫu giầu, một khu đồi trồng hồi. Cách sinh nhai loanh quanh ở đó, nhưng hạnh phúc chính ở đó.

Rồi cụ huân như bị cảnh vật hay tình cảm xúc động, cất tiếng hát:

Tôi pồ slam sláp nhằng hắt báo!

Di tùng mã ón siáo đây p'áo! (1)

Tiếng hát của ông lão trắng kiện làm rung động một vùng thung lũng

khiến những người láng giềng ra cả sân sân đứng nhìn sang, rồi cùng cất tiếng hát theo như trả lời lại cụ huân.

Hôm sau, Văn-Thanh từ biệt cụ huân và cô Cang về Lạng-sơn: biết bao tình cảm trong ba cặp mắt lúc biệt ly...

Mấy tuần sau, Văn-Thanh vắng mặt Hà-thành, không ai biết chàng đi đâu. Biết chàng đi đâu, họa chăng chỉ riêng có Trọng Giao và chỉ riêng Trọng Giao biết rằng chàng đi không bao giờ về nữa.

KHÁI-HƯNG

Hết

(1). Trai ba mươi tuổi đương xuân. Giống như con ngựa non mới khỏe chạy.

Của N.Q.B. Hanoi

Ô-tô.

Thầy giáo hỏi: anh kể những con vật dữ tợn nhất mà anh biết.

Trò ngâm-ngẫm một lát, rồi kể một thói, một thói, song còn thiếu con hổ.

Thầy giáo nói: anh quên một con rồ cũng giết người, nó chạy nhanh như tên, ban đêm mắt nó sáng.

Trò vội vàng đáp: à à! thưa thầy.... ô-tô....

Của B.H. Hanoi

Mèo mới.

Thưa bà, xe rác không đi qua, thì đồ thùng rác vào đâu ạ?

— Mày đồ thùng ấy vào thùng nhà bên cạnh chứ gì.

Của T.D. Nam-dịnh

Tính lười.

Tuần đình — Thầy lý ơi! làng ta có cướp!

Thầy lý (ngái ngủ) — Hừ, lười thôi quá, làm người ta mất cả giấc ngủ, anh ra bảo họ có cướp đến sáng mai.

Của L.B. Hanoi

Thưa thầy, thầy hăm lại....

Giờ địa-dư thầy giáo quay tit quả địa-cầu mà bảo học trò rằng: «đây là quả đất mà các anh ở, đang quay chung quanh một trục....»

Một cậu mặt đỏ bừng ra về rức đầu, dừng giấy mà thưa rằng:

«Thưa thầy, thầy làm phúc hăm quả đất lại không thì con chóng mặt đến chết mất».

Của N.X.Q. Huế

I. — Giờ luân-lý.

Thầy giáo — Ba, trò có biết tiếng «mẹ» là gì không?

Ba — Thưa thầy, con không biết ạ.

Thầy giáo — Ngu lắm. Vậy trò có biết mẹ trò là gì không?

Ba — Thưa thầy có, mẹ con là vợ của bố con.

Thầy — Đúng lắm! Nhưng mẹ trò là gì của trò.

Ba — Dạ, mẹ con là.... là.... là mẹ của con.

Thầy (tức mình) — Đồ ngốc, mẹ trò là người đàn bà đẻ ra trò.

Ba (bó hững) — Thưa thầy, không phải thế ạ. Người đàn bà đẻ ra con thì con gọi bằng dì kia, còn người con gọi bằng mẹ thì không đẻ ra con...

Té ra bố trò Ba có 2 vợ, mà trò Ba là con vợ hai!

II. — Truyện con cừu con.

Thầy giáo giảng bài tập đọc về truyện con cừu con không nghe lời mẹ nên bị chó sói ăn thịt.

Giảng xong, thầy hỏi học trò:

«Nếu con cừu con biết nghe lời mẹ nó thì nó có phải chết không?»

Học trò đều im lặng. Bỗng trò Giáp đứng lên xin nói:

«Thưa thầy, nếu con cừu con biết nghe lời mẹ nó thì nó cũng phải chết... vì nếu nó không bị con chó sói ăn thịt, thì nó cũng sẽ bị người ta ăn thịt; mà nếu nó không bị người ta ăn thịt, thì sau này nó già nó cũng phải chết ạ».

Của B.V.D. Hà-dông

Kiên tên.

Cụ bá Quý mất, họ hàng làm lễ tế cụ. Vì kiên tên hai cụ tổ cụ là Bái và Hưng, nên khi tế:

Đông xướng: Cúc cung cúc....

Đoài xướng: Ngo... ồ... ong...

Ông Nguyễn-văn-Tý làm ơn cho biết chỗ ở hiện thời để nhà báo gửi phiếu lấy sách lại.

Của K.S. Quảng-yên

Có lẽ con nhầm.

Con — Ha ơi, sao mũi các người lại đỏ cứng thế, ba nhỉ?

Bố — Tại lẽ gì con lại nói thế?

Con — Thưa ba, con nói thế không đúng hay sao?

Bố — Mũi ai chẳng vậy, có phải cứ hễ mũi người lại đỏ thì cứng đầu.

Con — Thưa, nếu không thế, sao con thường thấy nhiều người đi đỏ họ cứ gọi bác lái làm ơn ghé mũi vào đây cho chúng tôi bước lên nhờ, như thế ba bảo mũi họ không cứng là gì?

Của V.D.T. Đáp-cầu

Ngớ-ngẩn.

Mẹ thằng Vi sai nó cầm lọ đi mua một hào nước mắm. Sợ đánh rơi mất đồng hào, nó đem bỏ vào trong lọ.

— Bà bán cho tôi một hào.

Nhà hàng đông xong, hỏi:

— Em giả tiền đi.

Thằng Vi gằn mặt:

— Ở kia! đồng hào tôi để trong lọ ấy!

— ???

Thi vui cười

Danh sách

Cô Lệ-tâm K. Trảng-an Hanoi: 2 tranh, 3 bài.

Tranh dự thi số 65

SỐ PHẬN NHƯ NHAU

LÊ GIAO

Mợ — Này cậu trông thương hại chưa, cái cây to thế kia mà ở cạnh cây bé thì nó hút hết nhựa của cây bé còn gì!

VỀ KHÔNG GIỐNG

Ông bà THAM-TÂM đưa vẽ ảnh chuyên-thần, đã muốn trả về lại bắt vẽ thật giống!

Vì vậy mà đưa ảnh cho ai vẽ cũng không được vừa lòng.

Một hôm gặp ông PHÂN-THÂN cũng phân-nhân về việc vẽ chuyên-thần.

Phân-Thân bảo: Hai bác từ nay bỏ cái lối «keo» ấy đi thời sẽ được vừa lòng...

Vì có 3\$00 mà lại được vừa giống vừa đẹp — chả thế, cứ đem ngay lại Nhật-Nam Thư-Quán, 104 phố hàng Gai, chủ hiệu ấy đã học trường Mỹ-Nghệ, lại 10 năm giúp việc vẽ tại nhà «La Perle», cho nên vẽ rất khéo...

Này thử xem: khổ giấy 50 x 60 vẽ cả người hay nửa người bằng mực tàu hay bằng chì cũng chỉ có 3\$00. Ở đó vẽ đủ: thuốc, sơn v.v. mà gửi hàng theo lệnh-hóa trao-ngân. Vay gửi ảnh, thơ hoặc mandat chỉ đề như vậy.

«NHẬT-NAM THƯ-QUÁN
104, HÀNG GAI, HÀ NỘI»

Trực thạt giống

MỘT SỰ THAY ĐỔI LỚN TRONG HÀNG SÁCH

50 XU

240 trang chữ
140 bức ảnh
bìa ba màu
có tranh ảnh

50 XU

NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC
VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

BÁN KHẮP CÁC NƠI

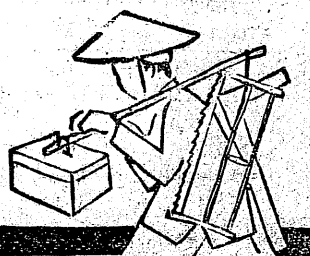
Tặng thưởng nhiều thứ cho người
đọc gấp nhiều lần giá quyền sách

Trong việc làm nhà

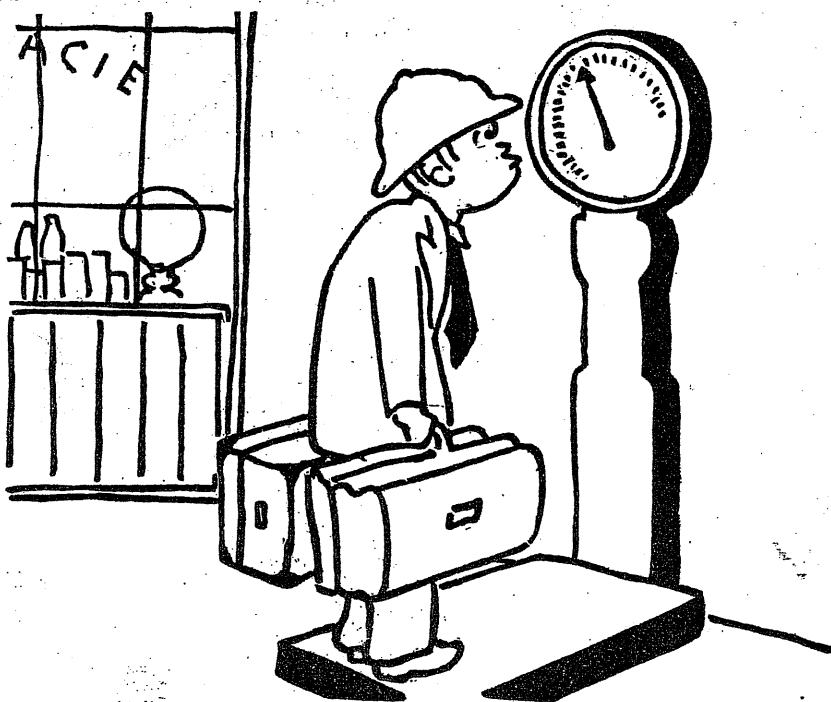
Các quý-khách ai cần dùng đến các vật-liệu bằng gỗ, đủ các hạng, các thứ, xin mời lại:

Xưởng máy cưa lớn của

M. NGUYỄN-VĂN-CHỨC
54, Rue Duranton, Hanoi
(Ngõ Hàng-Khoai)
Sẽ được giá rẻ và hạng tốt

Tranh dự thi số 76

L E T A M

— Thế mới biết gió bẻ tốt ghê! ra bẻ có một tháng mà về đã nặng hơn lên được những 20 cân nữa.

VĂN VUI

Ý SÌ SÌ! MẮM TÔM TƯ'O'I hay là VĂN TIỂU-THUYẾT TUẦN-SAN

Trong khi ngồi rồi, Nhất-Linh trích trong Tiểu-thuyết tuần-san những câu văn đặc-sắc nhất có thể tả hết tính cách của lối văn Tiểu-thuyết tuần-san và có thể làm biểu hiệu cho lối văn lạ đời ấy, rồi xếp thành một bài tuyệt tác (!) dưới đây (những câu xếp ngả là nguyên văn của Tiểu-thuyết tuần-san, xin độc-giả chú-ý chỗ đó).

— Ý si si! Ý si si! Mắm tôm tươi.

Đó là lời nói của một bóng hoa biết nói đương nằm lặc lư trên cái rổc-canh-se, Bóng hoa biết nói có cái khuôn mặt trắng trẻo, có hai con mắt bồ câu đen nháy để lộ giữa đường tóc rối, và mặc chiếc cốc sê lụa viền dăng ten.

Bóng hoa biết nói khịt khịt mũi, rồi cất giọng oanh thoả thễ, lộ ra hai hàm răng trắng nõn, đều đặn xếp ở trong cặp môi son mỏng-mảnh mà răng:

— Cái đêch gì thế? (xin lỗi độc-giả, chính nguyên-văn của Tiểu-thuyết tuần-san)?

Sau không ai trả lời, bóng hoa biết nói phóng đôi nhõn tuyến chung quanh mình, nhưng không có cái đêch gì cả, (xin lỗi độc-giả lần này nữa, vì T.T.T.S. dùng chữ đó hai lần) Rồi óc của bóng hoa biết nói bắt bộ giò của bóng hoa biết nói bon bon chạy ra xa, chạy một lúc, đôi chân của bóng hoa biết nói tự nhiên dừng lại như cái phanh rất tốt của xe đạp mới vậy, vì lúc đó, bóng hoa biết nói phóng đôi nhõn tuyến

(tất cả hai lần) lên chiếc đồng-hồ quả lắc treo trên tường thấy tiếng chuông từ từ điểm tám tiếng.

Bóng hoa biết nói lại phóng đôi nhõn tuyến (lần thứ ba) ra ngoài thì trông thấy bạn trai mình áo thật mốt, mùi xoa tốt xét cần thận.

Bóng hoa biết nói mừng rỡ mà rằng:

— Sộp nhỉ? Oách cà-lý lắm!

Bạn trai vỗ vào túi, trả lời:

— Bớ cu rích! Bớ cu rích. Hôm nay đến đây tri kỷ với em tí-tí rồi anh sẽ sủ vợ nia cho đit biệt.

Bóng hoa biết nói, nói ồm ồm:

— Đit biệt với đit biếc gì!

— Anh yếu nào, anh hôn cái nào.

— Khó... ông.

— Nhé.

— Ủ...hì hi...hi, buồn em mà.

Đương lúc cuộc âu yếm của hai người nồng nàn, đương lúc đôi bánh xe tinh của hai người bon bon chạy thì có hai cái gậy đề ngay vào giữ lại.

Vì rằng ngọn gió đông đáng lẽ hây hây như quét sạch cả đám bụi trần bám trong khối óc nặng nề của hai người lại em lại đem lại cái mùi rất khó chịu, làm cho lần này cả hai người đều khịt mũi mà rằng:

— Ý si si! Ý si si, mắm tôm tươi.

NHẤT-LINH

Kiểu nhà lối tối-tân

Vẽ kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay. — Bản-số đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-số xem đủ 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tình giá rất hạ để tạ các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-số trong 16 năm nay.

NHUẬN - ỐC

TOUT POUR ARCHITECTURE
168, Rue Lê-lợi, — Hanoi
= (Gần trường Thê-Dục) =

SỚ TẠ TỘI CÙNG BÀ CHÚA Á - PHIÊN

Đại Nam quốc, Hà-nội tỉnh,

Các-Nô phố, đệ nhứt hiệu.

Bảo-Đại đệ bát niên,

Nhuận ngũ nguyệt, thập cửu nhật.

Bỉ-nhân, Tú-Mỡ,

Lá sớ dâng lên

Tiên Chúa Á-phiên

Rộng lòng soi xét.

Nguyên dân làng bẹp.

Nhờ bút bỉ-nhân.

Thảo một bài văn,

Hát châu Tiên-Chúa.

Khi cao hứng quá,

Chẳng nghĩ xa xâu,

Nên phải mấy câu

Một lăm, hai lờ,

Khiến cho Tiên-Chúa,

Chẳng được đẹp lòng.

Lập tức thượng đồng,

Giáng lời trách quở.

Bà đe TÚ-MỠ

Bắt tội bẹp tai.

Cho biết thần oai,

Sau chừa viết bậy!

Bỉ-nhân thấy vậy,

Khôn xiết hãi hùng.

Bỏ mắt thường trông.

Anh em hút nghiện:

Hình-thù đề-tiện

Kính hờ là kính!!

Má hóp, mặt xanh,

Môi thâm, mắt trắng.

Tay chân cả khẳng

Thân-thể hom-hem

Chỉ tuệ ươn-hèn

Tinh thần tiêu-tụy.

Con nhà cao quý

Cũng hóa trầy lười

Đốn kiếp hư đời

Chẳng còn nhân cách.

Ê chề, bệu rạch,

Sống cũng bằng thừa.

Xã-hội mất nhờ

Gia-dình hết cậy.

Gương tầy liếp dầy

Soi thấy mà ghê!

Nghe Chúa bà đe

Rủn người kinh sợ.

Vội vàng thảo sớ

Từ tạ thiên thần

Đại-xá bỉ-nhân

Người trần mắt thịt

U mê mù mịt

Nhớ bút số sàng.

Xin nhủ lòng thương

Xá lăm xá lỗi

Xin đừng bắt tội

Nhập tịch làng Nghiễn,

Ơn ấy thiên niên

Ghi xương tạc dạ.

Kính dâng lễ tạ

Gọi chút lòng thành:

Chục bánh đậu xanh,

Ấm chè mạn-hảo,

Hai phong bánh khảo,

Một gói kẹo siu;

Của ít lòng nhiều

Chúa bà chứng quả.

Nam vô a-di đà-phiên!

TÚ-MỠ

bái bút.

Eclair Photo

Studio Electrique Moderne

Ouvert de 7 à 21 heures

ĐẠI GIẢM GIÁ TRONG THÁNG AOUT

Ảnh phóng 30×45

Portrait nửa người 2\$90

— cả người 2.50

Công việc làm cẩn thận lại có Mỹ-thuật

Travaux Amateurs

Exécution rapide, glaçage à la machine. Bordure dentelée.

Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu Tường-Kỷ, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ

Bán tại hiệu TƯỜNG-KỶ

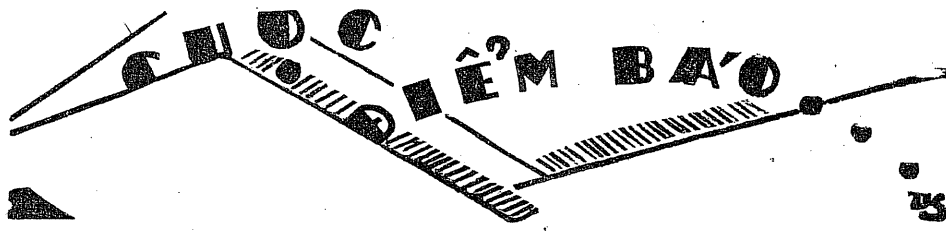
78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường)

và 44, phố hàng Bờ, Hanoi

Xưởng chế-tạo: Phú-Xá Hadong.

Có đặt đại-lý khắp tam Kỳ.

Tranh dự thi số 77

Con khi

Edgar Poe kể truyện một con khi độc trông thấy chủ nó cạo mặt, cũng muốn bắt chước cạo mặt. Một hôm nó ăn cắp được con dao cạo của chủ nó, lên vào nhà người đàn-bà góa ở phố Morgue, rồi túm lấy hai mẹ con nhà ấy mà cạo... Nó cạo khéo đến nỗi cắt cổ được cả hai người.

Tiểu-thuyết tuần-san khéo giống hệt con khi độc kia. Rõ được con dao cạo của Phong-hóa, báo ấy cũng ti toe muốn cạo. Rồi chúng ta coi, nó sẽ làm cho bao nhiêu người phát điên hoặc ngủ lịm đi vì cái lối văn bắt chước vụng về, vì cái lối văn đầu Ngô, mình Sở, lối lĩnh, ngây ngô.

Nhưng độc-giả đừng vội sợ ! Vì thể nào cũng xảy ra một sự kỳ dị như sự kỳ dị ngẫu nhiên đã xảy ra ở trước mặt bác bán mũ ngày xưa.

Bác bán mũ ấy bị một lũ khi soáy cắp mất gánh mũ rồi leo cả lên cây. Trong lúc tức mình, bác ta vò đầu vò tai vút cái mũ mình đang đội xuống đất. Tức thì lũ khi cũng ném theo xuống những mũ chúng lấy trộm.

Rồi chúng ta coi : độc-giả khi xem hết mấy số báo nhạt-nhèo T. T. T. S. cũng đến quảng nó xuống đất, khiến mấy bác trong tòa soạn báo ấy cũng bắt chước quảng bút theo.

Thế là sẽ thoát nạn cho độc-giả mà lại thoát nạn cho cả mấy bác văn-sĩ kia nữa.

Đầu Ngô mình Sở

Chắc ông chủ-bút Vũ-công-Định sẽ hãnh diện với tòa soạn T. T. T. S. mà rằng :

— Phong-Hóa bẻ lái ! Nào đâu có truyện đầu Ngô mình Sở ?

Muốn tránh cho ông chủ bút sự khó nhọc đi tìm câu truyện « đầu Ngô mình Sở », tôi mách giùm : « chính câu truyện Lọ nước hoa của ông Vũ-công-Định, là một câu truyện đầu Ngô mình Sở ».

Đoạn đầu : « Nhà này hẹp, nên mùa hạ này rất là nóng nực, nhưng có « hai bông hoa biết nói » Vì vậy cậu coi cái nhà ấy như cái biệt-thự nguy-nga ở Bồ-sơn, Tam-đảo... »

Vì cậu phán Tân yêu thầm « hai bông hoa biết nói », nên cậu vội lên Go-đa mua một lọ nước hoa » kếp sù thượng hạng « để... dương vậy ».

Thế mà xuống đoạn dưới, mới cách có vài ngày cậu phán lại tự nhiên « chơi khăm » đánh tráo đầu cá thu vào lọ nước hoa của cậu để hai bông hoa biết nói dùng làm đến

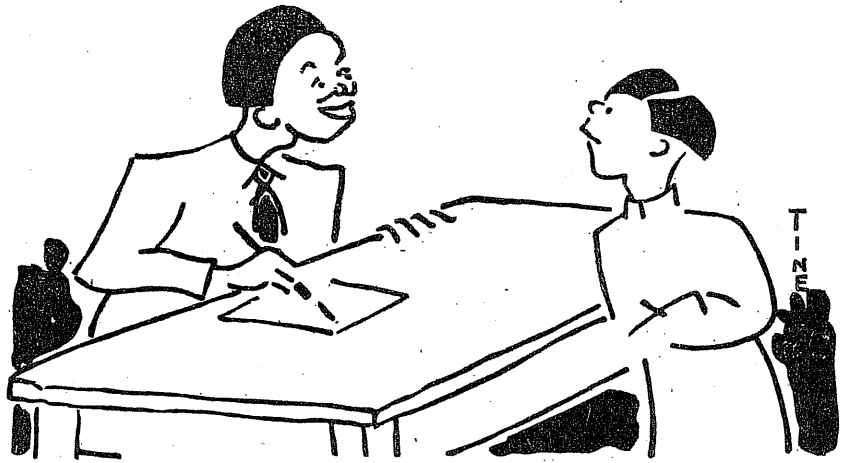
nổi phải khịt khịt mũi hoài.

Câu truyện như thế không là câu truyện đầu Ngô, mình Sở, thì còn là thứ truyện gì ?

Còn cái lối văn lối lĩnh, ngây-ngô thì không đủ chỗ mà kể ra đây được, vì tờ báo Tiểu-thuyết-tuần san viết toàn bằng lối văn ấy.

(Xin xem mục hạt đậu dụn của N. D. C. và bài Y si si, măm tòm tười của Nhất-Linh).

NHỊ-LINH

Thầy — Các tỉnh đều chia ra phủ, huyện cả. Thế tỉnh Hanoi có phủ huyện không?

Trò — Băm tỉnh Hanoi chỉ có phủ thôi.

Thầy — ! ?

Trò — Băm có 2 phủ : phủ Toàn-quyền và phủ Thống-sứ.

NHỮNG GIẤC MỘNG

Người mình có là con tiên và cháu rồng hay không thì không biết, chỉ biết rằng hay mộng hay mị nhiều lắm. Mỗi người ít ra cũng có một cái mộng, không mộng lớn thì mộng con, không mộng con thì mộng lớn. Đã mộng thì tất có lúc tỉnh, vậy tỉnh dậy thì ra làm sao ?

Nay xin dựa theo câu :

Giấc Nam-kha khéo bắt bình,

Bình con mắt dậy thấy mình tay không !

Mà tán mấy cái mộng của mấy nhân vật có tai mắt (kể cả mũi) :

Giấc mộng-con khéo bắt bình.
Bình con mắt dậy thấy mình còn say.

Mộng la-tinh khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình... ba chân.

Số mộng kia khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy biến hình con ve.

Giấc Hoa-lư khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình rỗng không.

Trong-bị một giấc bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình... chui ra.

Giấc nam-quả (dưa đỏ) khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình an-nam.

Giấc Nam-phong khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình... thượng-thư.

Giấc Mộng-rùa khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình ra rươi.

Giấc Trung-thu khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình tiến-sĩ giấy.

Cuộc Tây-du khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình kéo xe.

Giấc tổ-tôm khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy biến thành ngũ-văn.

Giấc nghị-viên (1) khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình... mất tim.

Giấc hoàng-kim khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy là anh huyện hàm.

Giấc thượng-thư khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy thấy mình đi tu.

Giấc ngủ trưa khéo bắt bình,
Bình con mắt dậy... thấy nời sụp-de.

NHẤT-LINH

1 Giấc ngủ thật say.

MỪNG PHỤ-NỮ THỜI-ĐÀM TÁI BẢN

(Nói lời Nhị-Linh)

Phụ-nữ cô em khéo nôm-nường,
Tuồng rằng đi đứt lại hồi dương.
Rời ra tái-hợp tình chan chứa,
Nghĩ lại hoài công khỏe thâm thương.
Số mệnh hẳn còn căn nợ nặng,
Duyên văn chưa dứt mối tơ vương.
Từ nay cố thọ trăm năm nhé
Hay lại như con quỷ nhập-tràng !

TÚ-MỠ

TRUYỆN VUI

Thằng chết cái thằng khiêng !

Một cái cẳng rách, trong mũi chứa một cái xác chết xám ngắt ruồi nhặng vẫn dặc quanh mũi, gớm chết !

Sau cẳng một gã thiếu niên bụng mồm, xoa tóc, đi lần từng nhà trong các phố mà xin tiền, nói là « bạn chẳng may chết đường, không tiền mua áo quan, nên phải đi quỳ ». Vì ghê sợ xác chết ăn ngữ lâu ở cửa sủi quấy, nên kẻ năm tiền, người một quan, phải quỳ cúng cho mau để tổng khử chúng đi cho khuất mắt.

Tiền thu được nhiều quá, gã thanh niên sỗ tác kia phải dời lấy bạc nén mang cho đỡ nặng. Một bác lái nọ ham giá hời, bèn bỏ ra ba nén bạc để dời lấy số tiền xanh kia. Gã thanh niên bèn bỏ túi một nén, còn hai nén thì gã khệ vạch mũi cẳng đặt lên bụng xác chết. Thình lình thấy xác chết ngóc cổ dậy, bật ra một câu ghê gớm :

— Thằng khốn ! rõ ràng ta ghé mắt thấy dời ba nén kia mà, sao đây lại có hai ?

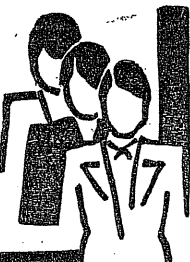
— Ơi làng ơi ! quí nhập tràng ! quí nhập tràng !...

Bác lái chưa kịp kiểm tiền về, sực thấy sự gở quái làm vậy, bác bỗng hú lên ba tiếng « quí nhập tràng », tức thì vút bỏ nó cả tiền mà eo cẳng chạy điên chạy cuồng ! vừa chạy vừa hú hét như bị ôn bắt hụt !

Chả biết cái anh lái kia chạy bạt đi tận đâu không rõ, chứ con « quí nhập tràng » nọ thì sau thấy ở trong cẳng đâm toài ra thâu lấy số tiền của bác lái bỏ lại lù-lù đi thẳng về nhà Tú-Xuất !

(Phải chăng cái câu « thằng chết cái thằng khiêng » phát diện bởi truyện này ?)

ĐỘNG-GIANG

ĐỒ-HỮU-HIỆU

TAILLEUR DIPLOMÉ DE L'ÉCOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS

N° 41 Rue du Chanvre

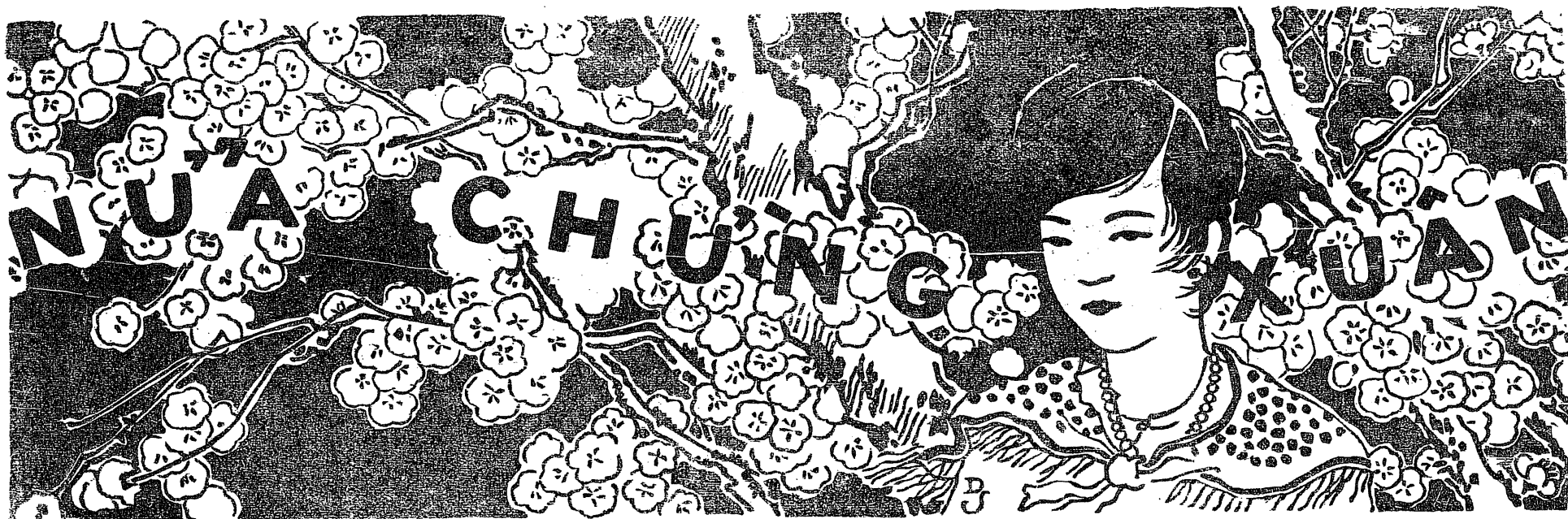
Coupe et façon impeccable et soignée adaptée à toutes anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Người làm nhà nên biết rằng:
CHỈ Ở 42, Rue de Takou MỚI CÓ

KIẾN-TRÚC-SU

ARCHITECTES DIPLOMÉS

Chuyên môn vẽ Kiểu-nhà.

(1) Năm giờ kém một khắc Lộc đã đến cổng nhà Bạch-Hải kéo chuông. Một người đầy-tớ gái xinh-xắn, ăn mặc gọn-gàng dễ trông, ra mở cổng. Lộc hỏi:

— Có phải đây là nhà họa-sĩ Bạch-Hải không?

Lộc hỏi thế là vì chàng thấy người đầy-tớ gái cứ trừng-trừng nhìn chàng mỉm cười, nên chàng ngượng và hỏi cho có câu hỏi, chứ cái cổng nhà Bạch-Hải thì không bao giờ chàng quên được. Nó đã in hẳn vào tâm-trí chàng cùng với cái hình ảnh của Mai lững-thững từ trong nhà đi ra năm-năm về trước, một buổi chiều mùa đông u-âm. Chàng nhắc lại câu hỏi:

— Tôi hỏi có phải đây là nhà ông Bạch-Hải không?

— Vâng, thưa ông hỏi gì? Ông tôi đi vắng.

Lộc chau mày ngẫm-ngẫm, đã toan quay gót. Song chàng còn ngần-ngừ mở đồng-hồ ra coi giờ và nói:

— Ông Bạch-Hải hẹn tôi 5 giờ hôm nay lại chơi.

Người đầy-tớ gái, nét mặt vẫn tươi như bông hoa, hỏi lại:

— Thưa ông, thế đã đến 5 giờ chưa?

— Còn hơn 10 phút.

— Thế thì mời ông vào ngồi đợi ông tôi ở buồng khách. Chắc ông tôi cũng sắp về.

Lộc theo vào phòng khách, một gian phòng nhỏ hẹp, bài trí theo kiểu tàu. Trên tường chính giữa treo gần sát trần tới tận chạm mặt bệ lò sưởi, một bức tranh chấm phá bằng mực tàu, và bởi vẽ theo kiểu tàu. Mới thoát trông, Lộc cho là một bức thủy-họa cổ, bởi lại. Nhưng người

KHÁI-HUNG soạn

mỹ-nữ trong tranh ôm cây đòn tỳ-bà dăm-dăm nhìn, chàng tò-mò ngắm kỹ thì té ra đó chỉ là bức ảnh Mai vận y-phục tàu. Chàng nhìn, Lộc càng thấy bức-rứt khó chịu, trong lòng áy-náy, hồi-hộp. Mắt chàng liến-rời bức tranh ấy và đặt tới những bức nhỏ vẽ phác nét chì và đóng khung gỗ treo khắp bốn phía tường. Thì những tranh ấy đều vẽ một mình Mai trong các dáng-diệu khác nhau, hoặc ngồi tư-lự, hoặc đứng ngắm hồ, hoặc nghiêng mình trên kỷ-dài, mỉm cười mơ-mộng.

— Mời ông xoi nước ạ, ông tôi đã về kia.

Lộc hơi giật mình quay lại: người đầy-tớ gái đặt xuống bàn cái khay trong đựng hai chén nước.

— Cảm ơn... chị. Ông Bạch-Hải đã về đây à?

— Vâng, xin mời ông xoi nước, ông tôi sắp ra... Kia! ông tôi kìa.

Họa-sĩ ở buồng bên cạnh mở cửa bước ra, gơ tay bắt tay khách và xin lỗi. Chiếc đồng-hồ treo trên tường thông-thả buồng năm tiếng, Lộc ngược mắt nhìn, mỉm cười:

— Thưa ông, ông có lỗi gì! Chính tôi mới có lỗi vì đã đến sớm quá. Ông hẹn năm giờ, mà năm giờ kém mười lăm tôi đã có đây.

— Mời ông xoi nước rồi ta lên phòng hội-họa.

Thấy Lộc tò-mò đưa mắt nhìn các tranh, Bạch-Hải vờ như không để ý tới, nhưng kỹ thực, chàng đương ngăm-ngăm quan sát diện-mạo người ngồi đối diện mà chàng đoán chắc, mà chàng yên trí là Lộc rồi. Đột-ngột, chàng buông lời hỏi:

— Thưa ông, ông trông có giống không?

Vô tình, Lộc đáp:

— Thưa ông, giống lắm.

Thấy họa-sĩ mỉm cười, Lộc nói chữa liền:

— Giống như hết bức tranh ông bày ở trường Mỹ-thuật.

— Trừ bức tranh chấm phá ra, xin ông chọn lấy một bức. Ông ưng bức nào, tôi xin biếu.

Lộc lộ vẻ vui mừng:

— Xin cảm ơn ông. Tôi toan hỏi mua một bức.

Bạch-Hải to ý không bằng lòng:

— Tôi đã nói với ông rằng những bức tiểu-tượng của cô Mai, không bao giờ tôi bán.

Rồi họa-sĩ nói lảng sang chuyện khác ngay, phàn-nàn người Annam không biết chuộng mỹ-thuật, không có con mắt mỹ-thuật, bỏ hàng trăm ra mua những bộ phòng khách lở-lãng, hay cái thống, cái bát cổ đời Khang-hy Thành-hóa thì không tiếc, chứ giá có đứng trước một bức danh-họa của chàng, trông thấy cái phiếu mã giá trăm rưỡi, hai trăm đã kêu la rằng đắt. Chàng nói:

— Bao giờ cho người mình dám trả một bức tranh tôi hàng vạn bạc như người Âu, Mỹ.

Lộc ngồi tiếp chuyện đưa-dà để chờ dịp gọi đến truyện Mai. Song nào họa-sĩ có để cho chàng kịp hỏi. Hết phàn-nàn, họa-sĩ lại bình-phẩm, bình-phẩm mỹ-thuật, bình-phẩm tranh, bình-phẩm người, nào người Âu, người Nhật, người Tàu, người Annam, người đời xưa, người đời nay, Lộc sốt ruột, đưa mắt nhìn đồng-hồ: hai cái kim đã chỉ gần sáu giờ. Chàng đứng dậy cáo từ, họa-sĩ vội mời.

— Ấy! Ta còn lên gác xem phòng

hội-họa chứ. Ở đây mới có nhiều tranh đẹp... Vả tôi còn kể truyện cô Mai cho ông nghe kia mà!

Lộc thở mạnh, khoan-khoái, mỉm cười: chàng đến chơi chỉ cốt có một việc: nghe truyện Mai.

Chủ đưa khách lên gác, tới phòng hội-họa. Nói là phòng chứa tranh thì đúng hơn, vì ở đây dễ ngổn-ngang, treo la-liệt không biết bao nhiêu là tranh nữa, bức thời dựng ở tường, bức thời đặt trên giá, bức thời đóng khung treo lủng lẳng, bức thời không khung, bốn cái đinh đóng sơ sài vào tường kẻ hoa màu xanh nhạt.

Họa-sĩ trở một cái ghế thấp, mời khách ngồi mà nói rằng:

— Đó, ông coi, một cô Mai đã làm kiểu vẽ cho biết bao bức tranh của tôi.

Chàng thở dài nói tiếp:

— Sung sướng nhất trên đời là người được lấy Mai làm vợ!

Lộc nghe cảm động, hỏi hân đáp:

— Thưa ông, thế mà cái người ấy đương sung sướng, thì vì một sự sảy ra đã phải chịu suốt một đời khổ sở.

Bạch-Hải ngo - ngác nhìn Lộc không hiểu, thì Lộc lại nói luôn:

— Vì, thưa ông, người chồng ấy chính là tôi.

Bạch-Hải luống-cuống:

— Thưa ông, tôi vô ý, xin ông tha thứ cho.

— Thưa ông, ông dạy quá lời, Hôm nay đến thăm ông, tôi chỉ ước ao được ông cho nghe truyện cô Mai.

— Thế ra chính ông là ông Lộc, là ông tham Lộc đấy.

— Vâng.

— Vậy thì để tôi nộp lại ông hai chục bạc đã.

chuyên kẻ biển lối mới

ATDAR

Nº7 RUE LAMBLLOT HANOI

thăng hàng Mạnh gần hàng Hào

NHIỀU LỐI CHỮ MỚI

NHIỀU TAY VẼ KHÉO

CÓ NHÀ MỸ-THUẬT TRÔNG NHON

CÓ NHẬN CÁ

sơn, vẽ, làm buồng họa, vẽ

Quảng-cáo trang hoàng

cửa hàng và trong nhà

XIN QUÝ KHÁCH ĐẾN XEM KIỂU

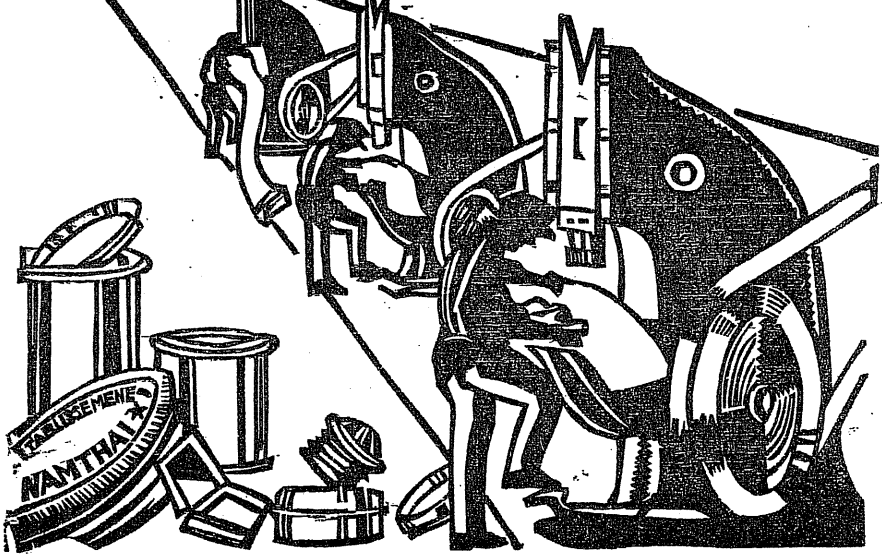
CÓ DÙNG QUA PHẦN ĐÁNH MÙ HIỆU

Purblanc

MỠI BIẾT LA TRẮNG, KHÔNG THỜI

TAY, KHÔNG HẠI VẢI, KHÔNG HAY Ồ

Namthai

Các nhà đóng đồ hộp, như thuốc, sữa, dầu, sáp, sơn tây, v. v. Muốn cho tỉnh sảo đúng như hàng Âu Mỹ, xin chú ý đến nhà máy Nam-Thái ngõ Nam-Thái (Khâm-Thiên) Hanoi chuyên môn chế tạo các thứ hộp, nắp chai, đủ mọi kiểu tới tận bằng kim khí.

Tam-hùng chề-độ

(Le Triumvirat)

Ba thứ hàng của hiệu Văn-hòa phát-hành, thứ nào cũng có giá-trị đặc-biệt, nên có thể gọi là tam-hùng.

Dầu Linh-bửu đặc, có 5 hạng, từ 5 xu đến 0\$80.

Dầu Linh-bửu nước, chỉ ra một hạng 0\$15 một lọ.

Brillantine Văn-hòa (trong sạch, chất dẻo mà mịn, vuốt tóc rất trơn và dăm mà không nhóp, dùng trong 48 giờ mà tóc vẫn không xơ).

Giá bán... 0\$40 một lọ

Làm đại-lý và mua buôn, hoa-hồng rất hậu.

Tổng-đại-lý:

Tại Nam-định, Thái-bình, Ninh-bình:

Thành-Chương, 4 phố hàng Sắt Nam-định.

Tại Hanoi, Haiphong và các hạt ở Bắc-kỳ:

M. Trương-trọng-Bình, Office Indochinois du Travail, 81, phố hàng Lọng, Hanoi.

Tổng-phát-hành

VĂN-HÒA

(Mme) TRẦN-THỊ-NHƯ-MÂN

27, Rue Gia-long - Hué

Bạch-Hải vừa nói vừa mở ví lấy đưa cho Lộc cái giấy bạc hai chục. Lộc ngơ ngác hỏi:

— Tiền nào thế ông?

— Rồi ông sẽ biết.

— Nhưng nếu ông không nói cho tôi rõ số tiền ở đâu ra thì không khi nào tôi dám nhận.

— Cũng được! Tôi xin tuân ý ông.

Bạch-Hải chống tay vào cằm ngẫm nghĩ như đương góp nhặt chắp nối những mẩu truyện sắp kể. Còn Lộc thì trong khi chờ đợi nghe câu truyện, chàng cố moi trong ký ức xem có cho ai vay số tiền hai chục ấy không. Chàng sức nhớ tới cái giấy bạc đựng trong phong bì của người ký tên NG. Y. gửi cho Mai. Hay Hòa-sĩ chính là NG. Y.?.. Vô lý! nếu Hòa-sĩ là NG. Y. thì vì lẽ gì lại đưa trả Lộc hai chục bạc. Hòa chẳng chàng đòi lại hai chục bạc thì còn có lý. Lộc đương băn khoăn tự hỏi và sống trong những quãng đời đã qua thì tiếng Bạch-Hải làm chàng giật mình nhớ tới thời hiện tại.

— Năm năm về trước, sự ngẫu-nhiên khiến tôi gặp cô Mai, — xin lỗi ông, tôi quen mồm cứ gọi bà ấy là cô Mai.

— Thưa ông, sự đó không hề gì.

— Buổi đầu thì cô Mai đối với tôi cũng chỉ là một người đẹp, một người kiều mầu hiếm có. Ngày hai buổi cô đến đây ngồi theo các kiểu cho tôi vẽ...thế thôi. Cô lại ít nói, hỏi câu nào trả lời câu ấy, không hay truyện-trò vui vẻ như phần nhiều các cô kiều mầu. Nhất là cái dáng điệu buồn rầu của cô thì tôi cho là có giấu một sự bí mật gì về tình-ái. Ấy là tôi đem khoa tâm lý mà đoán đấy thôi.

« Cái đẹp và cái buồn là hai thứ dễ cảm lòng người, nhất là khi lại hợp với cái dịu dàng ngày thơ... Đến nỗi hai tuần sau, đứng trước mặt Mai, tôi mất hết tính tự nhiên, từ ngôn ngữ cho chí cử chỉ. Xin ông tha thứ cho, nếu tôi đem sự thực ra kể cho ông nghe.»

Lộc mỉm cười:

— Thưa ông, chính tôi xin ông kể hết sự thực cho tôi nghe, dù sự thực ấy có sống sượng đi nữa cũng mặc lòng.

— Thưa ông, tôi vẫn tự-phụ là một nhà tâm lý học, thế mà đến tôi, tôi cũng không hiểu tôi,...nghĩa là trong tuần lễ sau cùng, tôi chẳng vẽ được một tý gì cho ra hồn.....

Bạch-Hải như ngưng lời đối với Lộc mà chàng đã biết là chồng Mai. Song Lộc hình như hiểu thấu sự đó, liền nhắc:

— Thưa ông, thế rồi ra sao?

— Thế rồi một hôm bỗng có Mai không đến nữa. Cô ấy biết... cô ấy thông minh lắm... Tôi xin thú thực rằng cái đó cũng tại tôi nữa, vì tôi

dại dột gửi cho cô một bức thư.

« Ba hôm tôi khổ sở...

« Ngày thứ tư, không chịu nổi nỗi nhớ thương, tôi mò xuống Thụy-khuê, thì chính hôm ấy tôi tỉnh giấc mộng tình.

« Trên chiếc võng, trong một gian nhà tiêu tụy, cô Mai đương hát ru con. Thấy tôi đến, cô đứng phắt dậy nhìn tôi một cách lạnh lùng.

Tôi hỏi:

« — Có bé con ai?

« Có đáp rất sè:

« — Con tôi.

« Thưa ông, thực tôi không ngờ đâu cô Mai lại là một người đã có chồng, có con...»

Lộc cảm-động, thở dài. Bạch-Hải nghĩ một lát, lại kể:

« Tôi hỏi cô Mai sao thôi không đến thăm nhà, thì cô nói không cần tiền nữa, cô chỉ cốt kiếm đủ tiền trả nợ thôi. Tôi gất:

« — Có tưởng dễ dàng như thế được ư? Có chỉ nghĩ đến trả xong

Lộc mặt tái mét, ấp úng hỏi:

— Mẹ tôi... đến?

— Vâng, cụ đến và vì cụ, Mai đã hy-sinh hết ái-tình, hạnh-phúc, lạc-thú của gia-đình! Khốn nạn! Bụng mang, dạ chứa, em thời đau ốm, bơ-vơ trên đường đời, không chỗ nương nhờ, không nơi trú ẩn...

Bạch-Hải ngừng lại vì thấy Lộc hai tay ôm đầu ngồi khóc như một cậu bé con.

— Xin lỗi ông, tôi làm phiền lòng ông...

Lộc ngừng đầu, cặp mắt đỏ ngầu, cất tiếng nói như thét:

— Tôi là một thằng khốn nạn!

— Thế ra ông không biết gì hết ư?

— Nào tôi có biết gì đâu!

— Tôi nghiệp! cô Mai ngờ ông bân naru với cụ Án để tống cổ cô ấy đi.

Lộc bỗng hoảng hốt kêu rú:

— Thôi, khổ tôi rồi! Cái giấy bạc hai chục!... Tôi ngờ oan cho người

thầy thuốc là nhân-tình của cô đến chữa cho cậu Huy và mấy tháng sau đã trông nom săn sóc cho Mai được mẹ tròn con vuông. Mà lại chính vì món tiền thuốc, nên Mai đã chịu đến làm kiểu mẫu cho tôi để kiếm tiền trả nợ. Kể tới đoạn này cho tôi nghe, cô Mai cảm động lắm, và cũng vì sự cảm động ấy mà tôi lại được cái hân-hạnh có đến làm kiểu mẫu cho mười hôm nữa. Có ứa nước mắt bảo tôi:

— « Chỉ vì hai chục bạc mà cô đến nỗi này. Hai chục bạc ấy thế nào cũng phải hoàn lại. Đó là món nợ thứ nhất trong đời cô ».

« Thực tôi cũng không hiểu là món nợ nào, chỉ biết cô Mai lại đến làm kiểu mẫu cho tôi mười buổi nữa. Rồi hôm thứ mười, khi đã nhận tiền công, cô nhờ tôi đem số tiền hai chục này lại nộp ông nói là hãy xin trả lại ông cái món nợ thứ nhất.

« Xin ông tha thứ cho tôi, số tiền ấy tôi không mang ngay lại dâng ông, là vì tôi sợ nhớ ông hỏi truyện, tôi lại buột mồm nói ra cả, mà cô Mai thì bắt tôi thế phải giữ bí mật, không được cho ông biết, chỉ có một việc là đưa lại nộp ông số tiền mà thôi.

« Và còn điều này tôi xin thú thực, ngày ấy tuy bị cô Mai cự tuyệt như cô đã cự tuyệt ông đốc Minh, nhưng tôi vẫn hy-vọng, tôi hy-vọng rằng một ngày kia tôi sẽ làm cảm động được lòng cô. Vì thế tôi không muốn gặp ông là người — xin ông tha thứ cho — tôi vừa... ghét, vừa sợ, nhất là sợ... tôi chỉ sợ ông thân hành lại đón cô Mai... vì tôi biết cô Mai vẫn thương yêu ông lắm.

« Bây giờ tôi đã kể đầu đuôi câu truyện cho ông nghe thì hẳn ông không thể từ chối không nhận món tiền này nữa ».

Lộc lau nước mắt, cười gượng:

— Vâng, tôi xin vui lòng mà nhận.

Tôi sẽ giữ nó làm kỷ niệm, vì nó sẽ nhắc cho tôi luôn luôn nhớ đến... những sự đau đớn lặng-lẽ của loài người. Sau hết, tôi xin hỏi ông một điều nữa: Bây giờ Mai ở đâu?

Bạch-Hải đáp:

— Tôi cũng chỉ biết bây giờ... bà ấy ở với em làm giáo-học, nhưng không rõ ở đâu.

Lộc ngả đầu chào xin cáo từ, rồi giơ tay bắt tay Bạch-Hải và cảm ơn đi, cảm ơn lại. Chàng có vẻ vội vàng ra cổng gọi xe bảo kéo mau tới nhà học-chính.

(Còn nữa)

KHÁI-HƯNG

Cải chính

Trong truyện N.C.X. kỳ trước trang 11 cột 4 giòng 54: câu Lộc cất mồm chào xin đọc là: Lộc ngả đầu chào.

nợ, còn bức tranh của tôi bỏ giờ thì có tính sao?

« Cô Mai ngần ngại nhưng hình như cũng hiểu ra. Bỗng dăm-dăm nhìn đứa con bế trong lòng, nước mắt cô dàn-dụa trên hai bên má. Tôi hỏi hạn xin lỗi và chào cô, cáo từ lui gót, thì cô lại bảo tôi:

« — Mời ông hãy ngồi chơi, tôi thưa ông câu truyện. Tôi cũng biết bức tranh đó ông vẽ chưa xong, và tôi thốt nhiên bỏ không đến nữa, như thế thì thực là không phải với ông. Song chiều hôm ấy tôi gặp chồng tôi ở công nhà ông, thì tôi vụt nhớ tới bồn phận của tôi. Vẫn biết bao giờ tôi cũng nghĩ tới bồn phận, nhưng tôi không muốn để ai ngờ vực lòng đoan chính của tôi.

« Mai liền đem hết truyện ra kể cho tôi nghe, từ hôm cụ Án đến nhà có khăn khoản nói năng xin cô rời bỏ ông ra...»

ta!... Trời ơi, giờ tôi mới nghĩ ra... Chính mẹ tôi gửi đến...

Bạch-Hải không hiểu, bỡ-ngỡ hỏi:

— Cái giấy bạc hai chục nào?...

Tờ giấy bạc này chẳng?

Nói xong đưa cái giấy bạc hai chục cho Lộc.

— Không! không phải thế! Nhưng câu truyện rồi ra sao, xin ông làm phúc kể nốt cho tôi nghe nhờ.

— Nhưng lúc quần bách thì may cho Mai gặp được hai người cứu giúp, một người...

Lộc lắng hết tinh-thần để nghe tên hai người nào đã được cái hân-hạnh ấy. Bạch-Hải nói luôn:

— Là bà bán hàng quà ở trường Bưởi, và người nữa... một cô gái giang hồ.

Lộc nhắc:

— Gái giang hồ?

Bạch-Hải mỉm cười:

— Vâng, gái giang hồ. Chính cô gái giang hồ ấy đã thân đi mời ông

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

Giày Kim-Thời

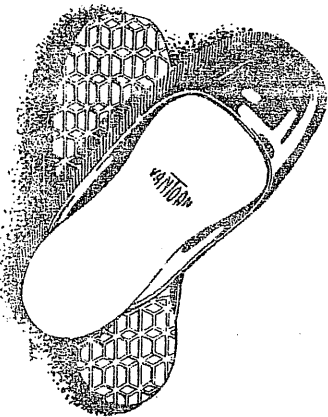
Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mũi lạng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crêpe, không chượt và toẹt ra như đế crêpe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:

VẠN-TOÀN

95, Phố hàng Đào, 95 — HANOI

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng.

Mang lại AN-THÁI sửa sang như lời

Chắc bền giá cũng được hời...

Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng như xe « Verneuil » vì sau khi sửa ấy tan bản hiệu đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản hiệu lại cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua sẽ rõ.

Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp. Có 28 mẫu vải dùng để bọc mui, đóng tựa và cắt housse xe nhà và xe ô-tô.

Nhận bọc mui và cắt housse xe ô-tô. Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa, và xe bò.

An-Thai

Số 2, phố Nguyễn-trung-Hiệp, Hanoi
tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-nghư

THẦN THUỐC LẬU
TU-NGOC-LIEN
1er
JUIN 1933
DON LÊN
HÀNG NGANG
Số 8 HANOI

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Tin trong nước

Quan Lại-bộ Thượng-thư xin từ chức.

Huế — Quan Lại-bộ Thượng-thư Ngô-dinh-Diệm đã xin từ chức.

Hoàng-thượng đã chuẩn-y lời xin ấy, nên ngày 17 Juillet quan thượng Diệm đã biệt kinh thành Huế.

Việc thông-kê nhân công các xưởng tư Bắc-kỳ.

Quan Thống-sứ nhắc lại cho các ông chủ xưởng thợ và các hãng buôn Bắc-kỳ rằng phải kíp lập một bản biên rõ tên, họ, quê quán những người làm của mình để trình quan Thanh-tra lao-động khi ngài hỏi đến.

Tờ thông sức này để ở phòng thương-mại, các ông chủ được đến xem.

Về việc các viên chức Nam có thể xin phép 10 ngày đi nghỉ mát.

Một số viên chức Nam có lẽ có thể xin phép 10 ngày đi nghỉ mát.

Về thể lệ nghỉ phép 30 ngày một năm vẫn được thi-hành rộng-rãi như trước.

Quan Lại-bộ Thượng-thư mới.

Huế — Hoàng-Thượng đã hạ chỉ cử quan Công-tác kiêm Mỹ-thuật Lễ-nghi bộ Thượng-thư Thái-văn-Toan sung chức Lại-bộ Thượng-thư thay ông Ngô-dinh-Diệm từ chức.

Quan Thượng-thư mới Tôn-thất-Quảng.

Quan Tổng-đốc Thanh-hóa Tôn-thất-Quảng, Thanh-tra chính-trị Bắc-bộ Trung-kỳ, nay thăng bộ về Kinh-linh chức Công-tác, Mỹ-thuật, Lễ-nghi bộ Thượng-thư thay ông Thái-văn-Toan.

5.000 đồng để mua gạo nấu cháo phát cho dân thất-nghiệp.

Saigon — Kỳ họp vừa rồi 18. 7, Hội-đồng thành phố đã chuẩn-y một số tiền là 5.000 đồng để mua gạo nấu cháo phát cho dân thất-nghiệp, bất cứ là người nước nào cũng được hưởng.

Tin Thể-thao

Eclair sắp vào Nam.

Hanoi — Eclair đã nhận được thư của Hội Victoria Sportive, vô-dịch Nam-kỳ, thay mặt T. C. N. K. mời vào tranh đấu.

Mấy tay quần vợt có tiếng Trung-hoa sắp tới Bắc-kỳ tỉ thí.

Tổng cuộc quần vợt đã có thư mời mấy đấu-thủ có danh ở Hương-cảng như Tam-Yoc-Fong và Tsui-wai-Pui sang đây tỉ thí với Dương, Samareq, Saumont, Fleutôt, v. v. Cuộc tranh đấu này tại Hanoi sẽ sắp theo lối giải Davis: bốn cuộc đơn, một cuộc kép.

Hai hội bóng tròn phụ-nữ đã giao-chiến.

Cần-thơ — Bữa 14 Juillet, hai hội bóng tròn phụ-nữ ở Cần-thơ đã tranh đấu trong một tiếng đồng-kh. Rốt cuộc: hòa.

HIỆU

CỤ'-HẢI

51, Phố hàng Đào
Có máy chuyên dệt áo
Chemisettes de Tennis
và các kiểu áo **Sport**.
Đẹp như của Tây. Bán
buôn, bán lẻ, giá hạ.

Quan Thủ lĩnh đã thưởng mỗi hội vài chục cái mũ sọc.

CÚP DAVIS

Anh thắng Pháp 3/2

Paris — Anh đã thắng Pháp 3 trận gờ 2 mà đoạt cúp Davis năm nay — cúp này Pháp đã giữ được 6 năm liền.

Trận nhất (đánh đơn). — Anstin — Merlin : 6/3, 6/4, 6/0 (Anh-Pháp : 1-0)

Trận nhì (đơn). — Perry — Cochet : 8/10 6/4, 8/6 3/6, 6/1 (A-P : 2/0)

Trận ba (kép). — Borotra, Brugnon — Lec, Hughes : 6/3 8/6 6/2 (A-P 2/1)

Trận tư (đơn). — Cochet — Austin : 6/8, 6/4, 4/6, 6/4 (?) (A-P : 2 a)

Trận năm (đơn). — Perry — Merlin : 4/6, 8/6, 6/2, 7/5 (A-P : 3/2)

Tin Trung-hoa

Quân Nam-kinh và quân Phùng giao-chiến.

Peiping 19-7 — Quân Nam-kinh và quân Phùng đã bắt đầu giao-tranh. Quân Phùng thua, trong khi lui, đã phá cầu xe lửa ở gần Hsuan-Hua.

Quân Phùng đã khôi-phục Đa-luân

Bắc-binh — Quân P. N. Trương đã lấy lại được Đa-luân, quân Mãn-châu phải chạy về Nhiệt-hà cầu cứu với tướng Linh-Mộc nước Nhật. Đại-tướng Vũ-Đằng đã hạ lệnh cho Linh-Mộc đem quân cứu viện.

Quân nghĩa-dũng lại khởi đánh quân Nhật.

Bắc-binh — Các đoàn quân nghĩa-dũng miền Đông-bắc hơn ba vạn người lại khởi thế công đánh quân Nhật, Mãn tại đường xe lửa Nam-Mãn và Lâm-an, Tập-an.

Vũ-Đằng đã mở hội-ngi, quyết định tám đạo quân quét sạch quân nghĩa-dũng.

Chỉ nguyện cứu quốc của Phùng.

Bắc-binh — Quân Nhật, Mãn đang kéo đến bờ cõi Nhiệt-hà để dự-bị đánh Phùng.

Phùng yêu cầu chính-phủ Trung-Ương hủy tờ hiệp ước Đường-cô kíp phái đại quân thu hồi những đất đã mất, bằng không Phùng quyết liều chết để cướp lại những nơi mất ấy.

Viên-Đông Tồn-Tích Hội

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp
Đăng-bạ Hanoi số 419

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — giấy nói số 892
Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — giấy nói số 1099

Mua phiếu để dành tiền ở Hội Viên-Đông Tồn-Tích, thì chắc được một cái vốn có bảo-lĩnh, và để dành tiền một cách rất chắc-chắn, chẳng ngại gì sốt cả.

Mua phiếu góp hàng tháng hay góp một lần cũng được.

PHIẾU GÓP THÁNG :

- 1.) 1.000p. thì góp mỗi tháng 5p.00
- 2.) 500p. thì góp mỗi tháng 2p.50
- 3.) 200p. thì góp mỗi tháng 1p.00

PHIẾU GÓP MỘT LẦN

- 1.) 1.000p. thì góp 575p.00 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 50p.
- 2.) 500p. thì góp 287p.50 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 25p.
- 3.) 200p. thì góp 115p.00 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 10p.

Góp như vậy thì vừa được một cái vốn, lại vừa được dự vào các cuộc xổ số hàng tháng có Chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp kiểm-soát và mỗi tháng mình có thể được lấy về :

TIỀN HOÀN LẠI THEO PHIẾU ĐÓNG

	1.000p	500p	200p
Xổ số thứ nhất . .	5.000p	2.500p	1.000p
Xổ số thứ nhì . . .	1.000p	500p	200p
Xổ số thứ ba được miễn hẳn không phải góp nữa.			

Ai trúng kỳ xổ số lần thứ ba thì được đổi ngay lấy cái phiếu góp một lần mà để cùng một ngày với phiếu của mình. Vậy thì người trúng phiếu ấy không phải đóng góp gì nữa, mà vẫn được dự các cuộc xổ số hàng tháng cho mãi đến khi đốc ống được lấy tiền về.

Phiếu nào cũng hạn 15 năm, và đến cuối hạn ấy thì được lấy vốn về, nếu trong các kỳ xổ số hàng tháng mình chưa được trúng số. Ít nhất là được dự vào 50 phần trăm tiền lãi của bản-hội. Tiền lãi ấy sẽ dùng làm những kỳ xổ số phụ để chia cho các người có phiếu.

Phiếu góp một lần thành ra tiền đặt LÃI BỘI (nghĩa là ĐẮP LÃI LÃM GỐC) lãi 4 phần 75, ấy là đã trừ tiền phí-tồn giấy má sổ sách rồi.

Các phiếu sẽ dán tem chịu thuế, tiền tem ấy chỉ lúc góp lần đầu là phải giả mà thôi!

Phiếu 1.000p. giả 1p.20—phiếu 500p. giả 0p.60—phiếu 200p. giả 0p.24

Ai muốn hỏi thêm điều gì, xin cứ hỏi tại :

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert. — ông ALLIZON quản-lý;
Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — ông MEYRIGNAC quản-lý;
Hoặc hỏi các viên-chức hay các người đại-lý của bản-hội.

Phổ-Nghị sẽ lên ngôi Hoàng-đế.

Trưởng-xuân — Ngày 18. 7, chính-phủ Mãn-châu đã lập một hội Uy-viên khởi thảo một hiến pháp mới, mục-dịch cốt gây thành một chế lập Phổ-Nghị làm Hoàng-đế Mãn-châu.

Tin Đức

Kế-hoạch « bài trừ các đảng » của Hitler đã thành công.

Những chánh-đảng đối đầu với thủ-tướng Hitter như các đảng Dân-chủ, Trung-Ương, Thiên-chúa... đều đã chịu khuất-phục đảng Quốc-gia xã-hội. Thế là cái kế-hoạch bài trừ các đảng của Hitler đã thành công, từ nay các cơ quan chính-trị và xã-hội trong toàn cõi nước Đức đều bị chi phối về cái chủ nghĩa Hitler cả.

Tin Ý

Tờ hiệp-ước Đức, Pháp, Anh, Ý

Thủ-tướng Mussolini đã khởi xướng ra vấn-đề Đức, Pháp, Anh, Ý hợp tác để giữ hòa-bình cho Âu-châu và mưu hạnh-phúc cho nhân loại.

Hôm 7 Juin vừa rồi, sứ thần ba nước Đức, Pháp, Anh và thủ-tướng Mussolini đã ký bản hợp-ước đó, chỉ còn đợi nghị-viện bốn nước ưng-chuẩn là mang thi-hành.

Tin Pháp

Tổng-tử-Văn sẽ gặp Hitler.

Paris — Tài-chính bộ trưởng Trung-hoa Tổng-tử-Văn đã biệt Paris đi Bruxelles hôm 19. 7. Tổng sẽ vào yết-kiến Bỉ-hoàng, đi Luân-đôn, sang Berlin để gặp Hitler rồi qua Mỹ trở về Trung-quốc.

T. X. M.

CUỘC XỔ-XỔ Đông-dương Học-xá

(Tiếp theo)

100 số sau này trúng 100p.

001.817	165.832	108.317
153.480	184.390	044.251
074.673	010.901	142.992
133.093	074.348	139.864
128.828	148.539	033.518
162.537	066.553	070.098
047.645	022.778	129.064
166.813	005.547	157.270
134.309	199.530	005.052
157.933	119.748	036.494
085.150	085.264	061.582
116.518	146.776	169.318
132.086	084.394	165.647
140.900	070.372	080.882
115.022	005.089	202.079
193.314	111.378	157.449
044.026	122.788	059.514
209.454	069.240	177.866
167.693	167.055	164.163
103.001	041.145	145.116
018.964	044.408	008.275
114.035	045.581	050.151
143.606	199.989	021.889
080.218	200.456	147.331
199.061	191.719	101.897
146.797	171.465	140.408
031.181	074.083	016.028
142.436	155.856	141.544
020.527	059.547	155.069
049.302	162.805	206.889
121.974	013.299	045.744
076.829	132.290	115.374
149.999	010.059	045.901
089.172		

Giới-thiệu Sách

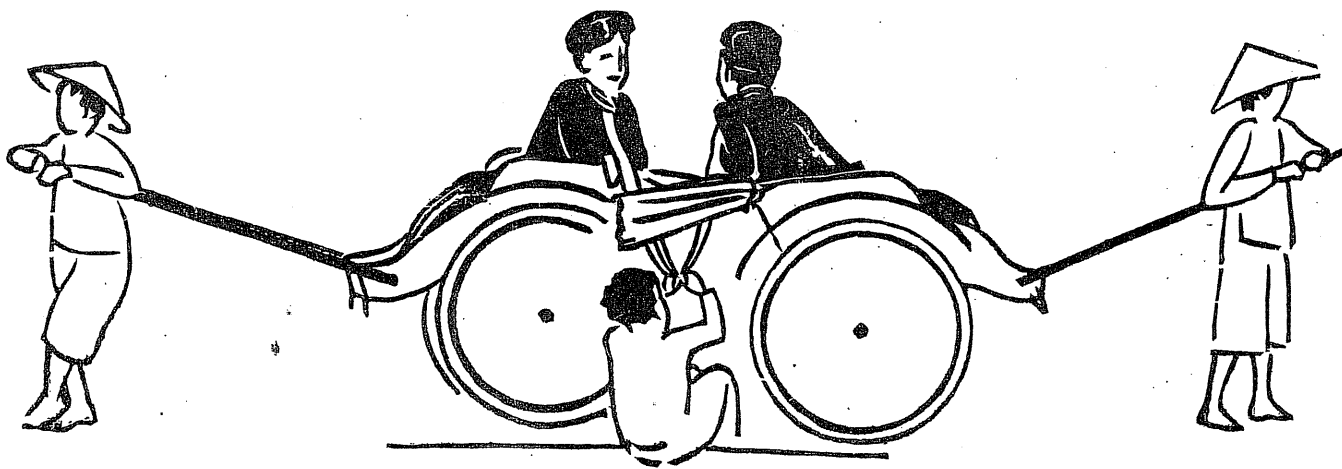
Bản báo Nhân được quyền Sách dạy đánh cờ của ông Đỗ-tràng-Sân gửi tặng.

Sách giấy 58 trang giá 0\$20.

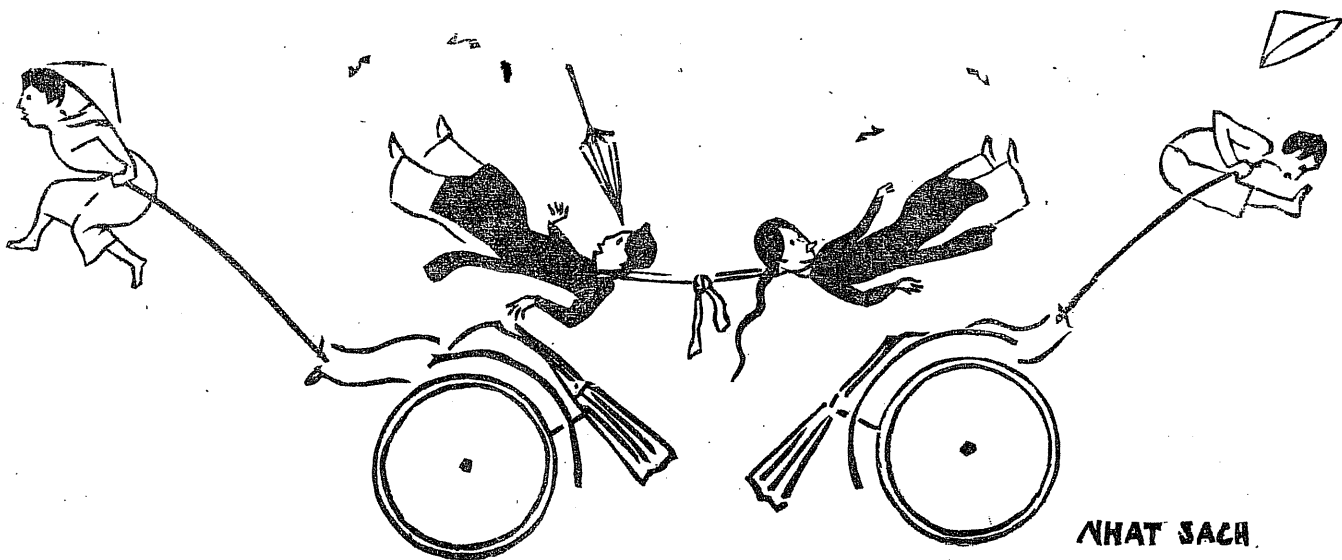
Vậy xin giới-thiệu cùng các bạn thích đánh cờ.

Kể từ 12 Juillet này Công-ty Rượu Vạn-Vân sẽ cống-hiến bà con một thứ rượu do Công-ty Vạn-Vân nấu theo lối cổ của các cụ.

Các Ngài dùng rượu ấy sẽ được vừa ý.

— Thôi chào chị, mai em phải vào Huế, độ đám sáu tháng em mới lại gặp được chị . . .

SỰ TÍCH NGƯỜI ĐÀN BÀ

Khi đức Mahadeva đã dùng phép mầu nhiệm hóa ra xứ Ấn-độ thì ngài ngự xuống địa-giới để ngắm giải đất ngài mới tạo nên. Làn gió thơm tho và đầm-ấm đưa ngài từ trên chín tầng mây xuống. Những cành cây cao ngất ngẩng trước mặt ngài chùm lá xanh um để tỏ lòng sùng kính, — mắt ngài nhìn đến đâu thì hoa huệ trắng tinh, thơm ngát thì hoa nở để ca tụng phép biến hóa thần thông của ngài. Đức Mahadeva bèn hái một bông hoa huệ ném xuống bề rộng, tức thì gió ở đằng xa kéo đến đánh rần mặt nước phẳng lì, cuốn cành hoa xinh đẹp vào trong ngọn sóng trắng ngần. Ngay lúc đó ở dưới nước nhô lên một người đàn bà yếu điệu, thơm tho như bông hoa huệ, nhẹ-nhàng như làn gió, đẹp như mặt nước bề, óng như dầu sóng bạc.

Người đàn bà ấy nhìn xuống mặt nước trong veo thấy bóng mình, lấy làm tự đắc reo to :

— Ta đẹp quá chừng !

Rồi nhìn chung quanh thấy phong cảnh tốt tươi, liền nói :

— Cây cỏ xinh đẹp muôn vàn !

Nàng lội lên bờ thì thấy mình mẩy khô ráo (từ đây đàn bà khi lội ở nước lên, bao giờ người cũng khô ráo) rồi đi đến đầu hoa nở đến đây để chào mừng. Trên trời muôn ức những con mắt tò mò lộ xuống để ngắm nàng (những ngôi sao ngày nay tức là những con mắt tò mò ấy vậy). Thần Venus si-tinh nhất nên lộ thật to mắt, vì thế đến bây giờ sao Venus vẫn sáng hơn tất cả những ngôi sao khác.

Nàng đi qua các rừng rậm, đồng xa để ngắm phong cảnh, đến đâu cây cỏ cũng chào mừng, muôn hoa cũng đua nở, song không bao lâu nàng đã thấy chán, bèn đến kêu van đức Mahadeva.

— Tàu chúa chí linh, ngài đã hóa ra tôi xinh đẹp thế này để chung quanh muôn vật phải thêm muốn, song tôi không nghe được và hiểu được những lời ước vọng và ca tụng của cây cỏ yên lặng kia, xin chúa thí ân hóa ra những vật có thể nói để vui tai tôi.

Đức Mahadeva bèn hóa ra muôn vàn giống chim, suốt ngày chỉ hát

véo von bên tai nàng để ca tụng vẻ đẹp long lẫy của nàng. Nàng thích chí cười luôn, song sau một ngày nàng đã thấy chán, bèn đến kêu chúa :

— Tàu chúa chí linh, ngài đã rủ lòng thương hóa ra các loài chim để ca tụng cái vẻ đẹp của tôi. Song đẹp như thế mà không có ai ở bên mình để vuốt ve ôm ấp thì đẹp cũng là thừa.

Đức Mahadeva lại hóa ra con rắn thật dài, thật đẹp, thật mềm để bò quanh người nàng, quấn chặt lấy cái thân mướt mướt trắng ngần kia. Hai ngày đầu nàng lấy làm thích, rồi cũng chán, nàng lại đến kêu với chúa :

— Tàu chúa chí linh, nếu tôi thật là đẹp, sao không có ai bắt chước tôi, còn hoàng anh hát hay còn có con bạch-trước hát theo, hay là tôi thật không đẹp được như lời đàn chim kia ca tụng chẳng ?

Đức Mahadeva muốn làm vừa lòng nàng bèn hóa ra con khỉ để nó bắt chước các dáng điệu của nàng. 6 giờ đầu nàng còn thích, sau nàng đến khóc lóc với chúa :

— Tôi xinh đẹp vô cùng như kia,

chim hát để khen tôi, rắn bò quanh mình tôi, ôm ấp người tôi, khỉ bắt chước tôi, ai cũng ca tụng thêm muốn tôi cả, xong tôi lo, vì ai là người bênh vực tôi, nếu có giống nào muốn hại tôi.

Đức Mahadeva bèn hóa ra con sư-tử khỏe mạnh và dữ tợn để đi hộ vệ bên nàng. Ba giờ đầu nàng còn thấy thích, sau nàng lại đến kêu với chúa :

— Tôi đẹp vô ngần thật, ai cũng muốn vuốt ve tôi mà tôi chẳng được vuốt ve ai. Ai cũng yêu tôi mà tôi chẳng được yêu ai. Tôi muốn yêu con sư-tử song nó to mà dữ quá làm tôi sợ.

Ngay lúc đó, trước mặt nàng đức Mahadeva bèn hóa ra con chó vừa bé vừa xinh. Nàng thích quá, vuốt ve nó mà nói rằng :

— Con vật xinh đẹp thay ! Tôi yêu nó quá chừng !

Bây giờ nàng đã có đủ, không còn thiếu gì để kêu xin nữa. Lúc đó, con tức nàng nổi lên, muốn cho hả giận nàng đánh con chó, nó kêu vang rồi chạy mất, nàng đánh con sư-tử, nó gầm to rồi đi mất, nàng dẫm lên con rắn, nó phun phì rồi bỏ đi mất. Con khỉ cũng chạy mất, đàn chim cũng bay mất, nàng lại đến kêu với chúa :

— Tàu chúa chí linh, tôi thật khổ quá. Khi vui cười thì mọi vật đều vuốt ve, tán tỉnh tôi, khi tôi nóng thì ai cũng bỏ tôi mà đi xa. Lần cuối cùng này xin chúa hóa ra một vật gì để tôi có thể đánh đập khi tức giận mà không dám bỏ tôi, vẫn phải đứng yên chịu đòn.

Đức Mahadeva ngẫm nghĩ hồi lâu rồi hóa ra... người đàn ông để lấy nàng.

Cổ tích Ấn-độ
THỤ-ÂN dịch

(Dịch theo quyền Krestomatia của Zamenhof)

PHIẾU DỰ CUỘC THI CHỌN TRUYỆN NGẮN

Tên người dự thi

Chỗ ở

BẢNG THƯ TỰ

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Ngoài phong-bì, xin đề « Dự cuộc thi » và xin biên tên thật. Xin gửi lá phiếu vào riêng một phong-bì, trong đừng có giấy má gì khác.

Mãn nguyệt khai hoa

là quảng-cáo thứ RƯỢU CHỒI HOA-KỲ nhất tốt để Quý-bà, Quý-cô khi sinh nở xong xoa khắp chân tay, mình mẩy luôn trong một cử, đã đỡ phải nằm than mà không lo bị cảm phong hàn té bại nữa.

Hộp nhỏ 140 grs. giá : 0\$50

» nhỏ 75 » » : 0\$30

Đến kỳ Mãn-nguyệt khai-hoa nên trừ một vài hộp để khi sinh nở có sẵn mà xoa ngay thì tốt lắm, không thuốc nào bằng.

Có bán lẻ ở hiệu to các tỉnh.

NAM-TÂN

84, Phố Bonnal, Haiphong
Bán buôn và bán lẻ

NỘI HÓA chemisette de tennis

Rất đẹp — rất bền

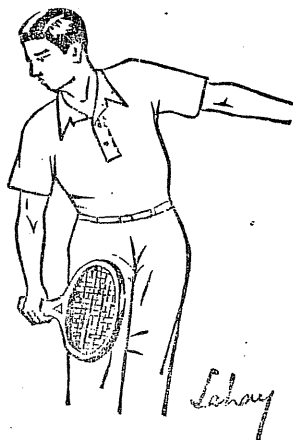
Áo cài khuy giá . . . 1\$20

Áo có fermeture éclair. 1.70

HIỆU DỆT

CỤ-CHUNG

100, Rue du Colon, — HANOI

Chủ hiệu Siêu-Hoa phải về Tàu?

Vì việc buôn bán không ai coi sóc được, nên muốn bán lại cửa hàng lấy một giá rất rẻ, và truyền lại hết nghề làm mại-gương, kính cho thật thành thạo, hay muốn mua ít nhiều hàng hóa trong hiệu cũng bán.

Bất cứ giờ nào ai muốn hỏi han gì hay mua bán gì cũng có người trực tiếp.

SIÊU-HOA

50, Rue des Pipes, Hanoi

Hay rất mực, thực là tài Đùng không sai, ai cũng biết

Kính trình các liệt-quí chư-tôn biết rằng: Tôi là Thần-cốc-tử thầy tướng Quảng-Đông học đạo chính-tông ở bên Trung-hoa, các tỉnh đầu đầu cũng có tiếng, nay sang Nam-Việt xem bói, xem tướng, xem số hà-lạc, và xem hết thầy các việc thuộc về âm-phần dương-trạch. Tôi hiện ở số nhà 40 phố hàng Bông-dêm, Hanoi.

Các đạo học mà tôi đem ra cống-hiến liệt-quí đều là những môn lưu-truyền của tổ-tiên tôi chuyên-tâm nghiên-cứu đã từ bốn năm đời đến nay và tôi cũng được có đẳng Di-nhân truyền-thụ các phép nhiệm-mầu, chân-tâm chỉ-diểm những nơi bến khổ sông mê, bảo rõ mọi điều tránh hung gặp cát, đoán ra một đời không sai. Ai muốn cầu việc hôn-nhân, gia-trạch, tử-tức hay là muốn cho buôn-bán phát-tài, công-danh quan-lộc, thọ-yếu cùng thông các vận-ban có thể chỉ-diểm hết cả, tôi đều có thể đoán trước được cả mười điều không sai một.

Nay kính bạch

Chủ-nhân: THẦN-CỐC-TỬ
40, Phố hàng Bông-dêm Hanoi

MUỐN CÓ ẢNH CHỤP LỖ
MỸ THUẬT
NÊN LẠI
HƯƠNG - KÝ

NHÀ THÍ-NGIỆM BỆNH LẬU GIANG

Đã phát minh những thứ thuốc chữa về bệnh ấy

Hiệu thuốc Lê-huy-Phách làm thuốc đã lâu năm đặt phòng riêng để thí-nghiệm bệnh Lậu và Giang-mai. Hồi năm 1931 đã phát-minh những thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lậu mới phải (état aigu) bắt cứ mủ máu, buốt, tức, chỉ dùng từ 4 đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve giá Op50 Lậu lâu năm (état chronique) thường sinh nước tiểu vàng đỏ, hay đục cùng là vẩn-vẩn, lúc đi tiểu thấy nóng, từ chỉ mỗi-một, yếu đuối và còn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như thế chỉ dùng 2 ve liệt-trùng giá mỗi ve Op60 và 1 hộp to bỏ ngũ-tạng trừ-lâm 2p. hộp nhỏ 1p. là khỏi hẳn. Thứ thuốc này ai dùng không khỏi sẽ giả lại tiền. Còn bệnh giang-mai thì bắt cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản-hiệu cũng chóng khỏi hơn là bệnh lậu, ai ai đều biết. Muốn hỏi điều gì đính theo timbre Op05 giả lời ngay. Ở xa mua thuốc gửi thư về sẽ gửi theo cách lĩnh-hóa giao-ngân (C.R.). Thư và mandat xin đề:

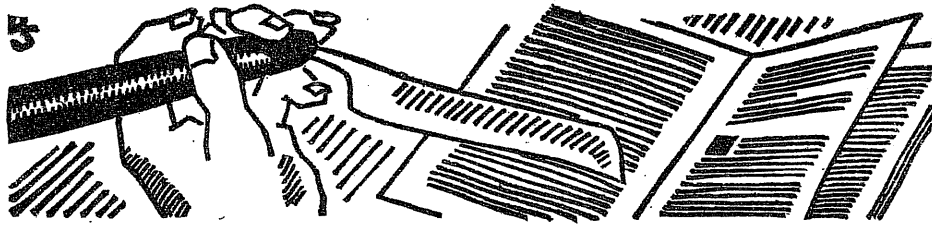
M. Lê-huy-Phách

12, Route Sinh-từ, Hanoi - Tonkin

Gặp khi gió táp mưa đơn,
Dùng xe AN-THÁI chẳng cơn
cố gì.

HIỆU XE

Số 2, phố Nguyễn-trung-Hiệp - Hanoi

NHỮNG HẠT ĐẬU ĐON

Có ấy là quả bóng hay là chiếc xe?

Trích trong tiểu-thuyết « Tâm sự cô Mỹ-Sơn » của ông Vũ-công-Định, Chủ-bút báo Tiểu-thuyết tuần-san:

Một thiếu-nữ đang bon bon đàng xa đi lại.

Nếu cô ấy bon bon đi lại thì cô ấy là một quả bóng hay ít ra cũng là một chiếc xe cao-xu.

Vấn sáo!

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

1. — Quay gót lại, tôi phóng đôi nhón tuyền theo bước bóng hồng.

Tác-giả mà phóng đôi nhón tuyền thì hẳn là chúng nó bay bổng lắm đấy.

2. — Nghĩ vậy, khối óc tôi bắt bộ giò tôi phải theo cặp gót hồng kia?

Ông nói thế thì cũng biết thế, chứ đã chắc đâu không phải trái tim hay cái mũi, hay cái mồm ông nó bắt bộ giò ông phải theo.

Cái phanh lạ!

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Đôi chân tôi tự nhiên dừng lại như cái phanh rất tốt của xe đạp tốt vậy.

Nếu ví đôi chân như cái phanh thì ví cái gì như đôi bánh xe? Đôi tay chăng? Nếu thế thì ra văn-sĩ bỏ!

Đực đẻ!

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Nếu có em đây khi lớn lên, tôi như thế, sắc như thế, gặp được người chồng giàu có, nhu-mĩ, hay làm quan sang chức trọng,

sinh năm để bầy thì chắc có em....

Câu văn dầy mơ rở má ấy cho chúng ta biết rằng người chồng giàu có, nhu-mĩ quan sang chức trọng kia sinh năm để bầy....

Vấn lý kỳ!

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Cái khúc đạu trường của em thì lý kỳ và dài lắm.

Nếu nó đứt thì nối nó lại, mà nếu nó dài quá thì cuộn nó lại. Đã lấy gì làm lý kỳ? Lý kỳ họa chăng là câu văn của tác-giả.

Vấn tả cảnh.

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Thuyền cách bến đã xa, bóng tà dương xuân nhạt như ruộm màu chỉ sam sam những cây cối hai bên vệ sông.... Đông phong hây hây như quét sạch cả bụi trần trong khối óc nặng nề....

Khối óc nặng nề những bụi trần bảm (để được đến một sọt) thì cũng nên quét sạch đi. Chỉ phiên một nỗi là đông phong, tây phong, nam phong hay bắc phong đi nữa cũng khó mà quét sạch được bụi trần ở trong óc ông. Có lẽ vì thế mà văn ông cứ vẩn những đục.

Vấn bóng-bầy.

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Nghe mấy lời này tôi loát cả mồ hôi trán, chẳng biết đáp ra làm sao thì may thay mưa xuân reo hạt, vội cắt tiếng mà rằng:

— Lác đác đã có hạt mưa sa.

Thế thì ai cắt tiếng? Nếu hạt mưa sa mà cắt tiếng thì chỉ có thể kêu tí tách được thôi, chứ làm gì lại nói được một câu văn bóng-bầy như thế?

Tự tìm bay ra.

Vấn trong tiểu-thuyết ấy:

Những lời chân thật tự trái tim bay ra.

Dù chân thật hay không chân thật, thì những lời ấy cũng chỉ có ở mồm nói ra được thôi.

Vấn tả tình.

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Đương lúc cuộc âu yếm của chúng tôi nồng nàn, đang lúc đôi bánh xe tình của chúng tôi bon bon chạy thì có hai cái gậy để ngang vào giữa bánh xe!

Ai hiểu được, có mà hiểu.

Vấn tả người.

Trong tiểu-thuyết « Cô tham, cậu tham » của Nhân-Định (T.T.T.S.):

Khuôn mặt trái soan trắng trẻo, để lộ giữa đường lóc rớt tung đôi mắt bồ câu đen nháy.

Khuôn mặt mà trắng trẻo? Đôi mắt bồ câu đen nháy mà lại lộ ở giữa đường tóc rớt (?)?

Lại phóng!...

Cũng trong tiểu thuyết ấy:

... Phóng đôi nhón tuyền lên chiếc đồng hồ quả lắc treo ở bên tường.

Nhìn qua cũng đủ! Làm gì mà phải phóng đôi nhón tuyền, tội nghiệp!

Vấn câu-kỳ.

Cũng trong tiểu-thuyết ấy:

Cất giọng oanh thỏ thẻ, lộ ra hai hàm răng trắng nõn, đều đặn, xếp ở trong cặp môi son mọng mành.

Lối văn quý gì thế.

NHẤT-ĐẠO-CẠO

HỢP-THO

Ông L. Đ. M. Ninhgiang. — Thơ ông rất lưu loát. Nhưng thơ làm ra để đăng hơn thơ đích.

Ông N. Tr. Đz. Vientiane. — Còn nhớ lắm.

Ông T. N. T. Jambert. — Xin ông cứ gửi. Sẽ chọn đăng dần — Về việc « Hanoi... ban đêm », không thể nào theo ý ông được.

Ông L. N. Vương — Vinh. — Tha hồ. Suốt đời cũng được.

Ông T. V. Lương Tuyên-Quang. — Ông cứ gửi thử. Đăng rồi sẽ tính.

Ông N. V. Kiện. Thái-bình — Sẽ đăng 1 bài.

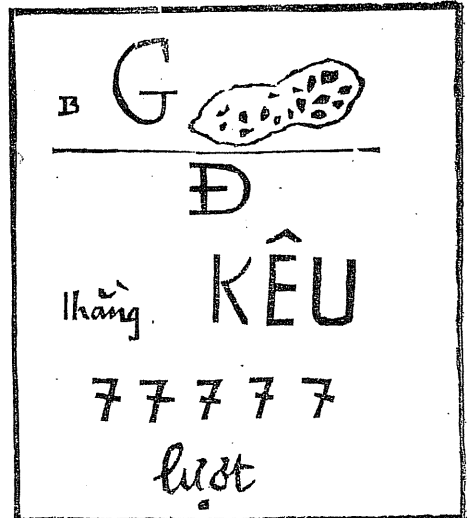
Cuộc mua vui của báo

Phong-Hóa

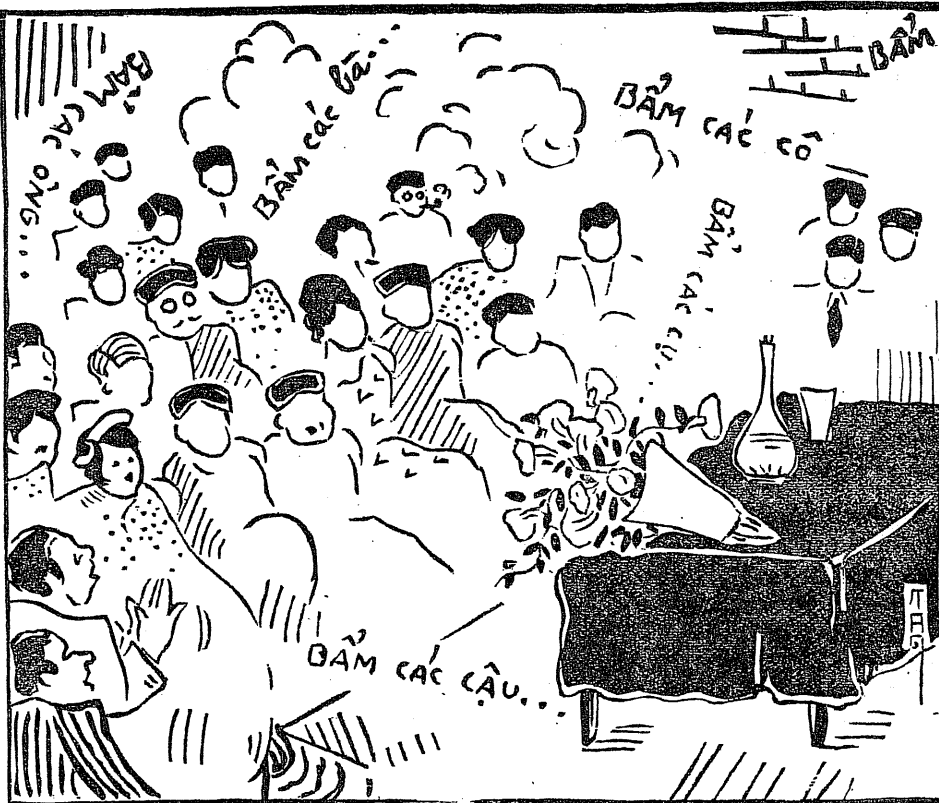
Tìm câu

Cứ theo những hình vẽ dưới đây đọc-giả có thể đọc thấy những tiếng (mots) hoặc những âm-thanh (sons, syllables) ghép thành một câu văn quốc-ngữ.

Vậy là câu gì đó?

NHÀ DIỄN THUYẾT TÀNG HÌNH

Các thỉnh giả đều ngạc nhiên vì vẫn nghe thấy tiếng nói mà diễn giả thì đầu chưa thấy mặt. Các bạn tìm nội trong phòng thì biết nhà diễn thuyết ấy là ai?

HỒI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang reo giồng hạt văn-minh ở xứ này thì các Ngải hiền ngay nên âu-học là cần, nên kẻ gửi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mãn, vì gửi con đi xa có nhiều điều bất-tiện mà tìm nơi học đứng-dẫn nhiều nỗi khó-khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cứu-tế Toàn-Quyền Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nhờ yêu-cầu của các Ngải, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giờ bên Pháp mà đào-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là:

Lycée libre HONG-BANG Hanoi

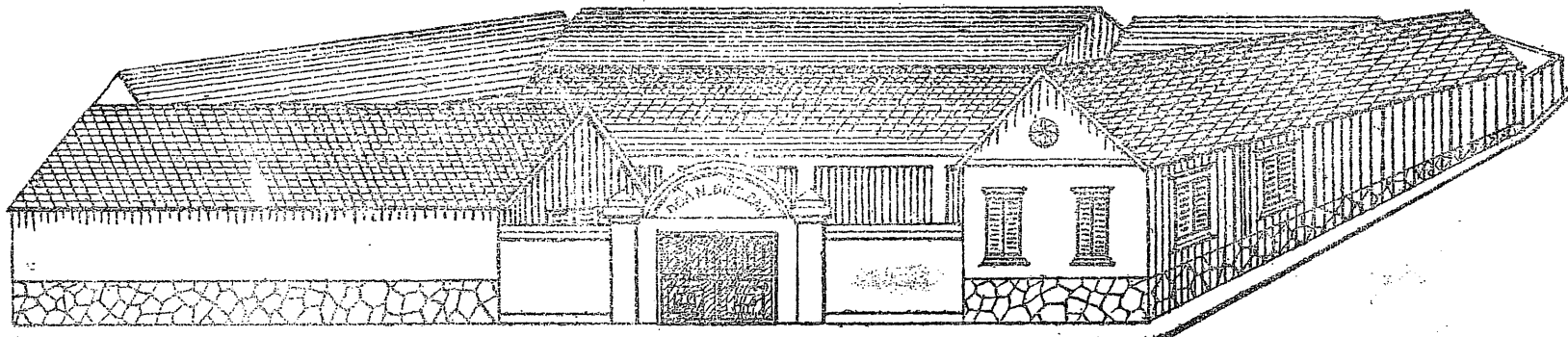
Trường tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-Lao, Cao-Miên, Xiêm-La, Ấn-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thi bằng tây (CEPE, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thi bằng bản-xứ (CEEI, CEPFI, DESPFI, Bacc. local). Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư-thục này được phép mở đến ban Tú-tại và giấy đi đủ các kỳ thi, mà quy-mô kỷ-luật theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở gần Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-tùm, có chỗ cho lưu học-sinh ăn ở ngay trong trường tiền ăn học không tính đất. Các lớp nghỉ-hè có đủ. Niên học 1933-34 bắt đầu ngày: 1er Septembre hồi 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin cuốn điều-lệ thi đến 70 Hàng Trống hay viết thư đề:

Monsieur le Directeur du Lycée libre Hong-Bang Hanoi.

Bắt đầu từ tháng bảy tây phòng giấy của bản Công-ty, trước ở 34 hàng Nâu, Hanoi, đã dọn cả xuống ở lò nấu rượu tại Văn - Điện. Vậy Ngai nào có công việc gì hay thư-từ giao-thiệp với bản Công-ty thì xin mời xuống Văn-Điện.

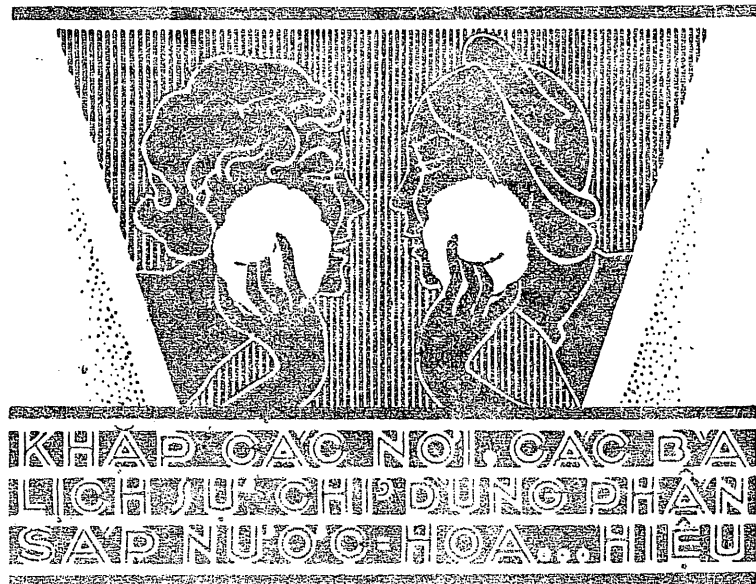
BẮC-KỲ NAM-TỬU CÔNG-TY LAI CẢO

Cửa hàng bán
Nước Mắm
32 Phố bờ sông
Hàng Nâu
(Quai Clémenceau)
HANOI
Phố bên
Tàu Thủy
Rue Maréchal Foch
HAIPHONG

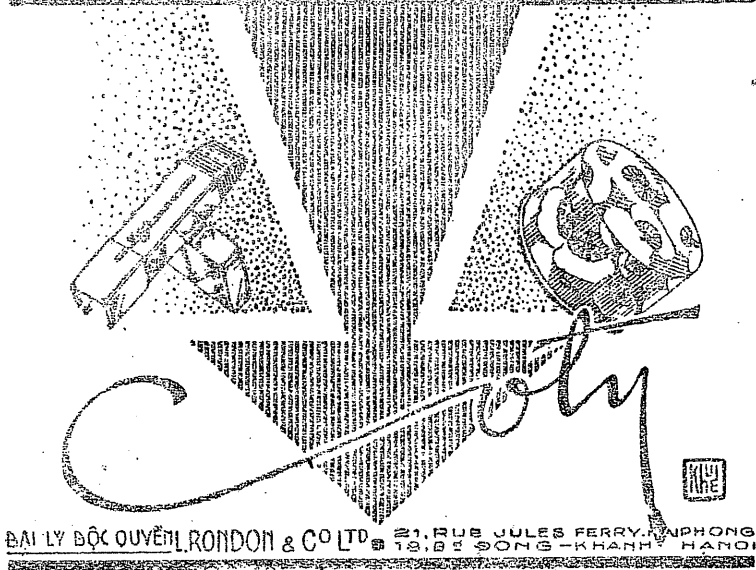

XUỐNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN TẠI CÁT.MÃI QUẢNG.YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN quản trị này

IKHÁP CÁC NỘI CÁC BẢ
LICH THƯCHIP DUNG PHAN
SAP NƯỚC HOA THIẾU

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN LONDON & CO LTD 21, RUE JULES FERRY, HAIPHONG
1385, BONG TRAM, HANOI

THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

Bệnh lậu mới phát ra mủ, ra máu, huyết tức, hoặc bệnh đã lâu chữa không rút nọc, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi rút nọc. Thuốc đã mau khỏi, lại không công phạt, nên được anh em chị em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tìm-la phát hạch lên seoi nóng rét lở-loét quy-đầu đau xương, rất thịt, rức đầu, nổi mề-day, ra mào gà, hoa khế, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là kiến-hiệu, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quí bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giấy-thếp đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG.

88 — Route de Hué (sẽ cửa chợ Hòm) Hanoi — Téléphone 755

Xin chiếu cổ Pháo VIỆT-NAM

hiệu Bát-Tiên

Tơ ta, tơ tàu và tơ gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu **TƯỜNG-AN**

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về thương lượng

Có giấy nhận thực bằng khen chữa về bệnh

LẬU GIANG

(sẵn lòng giúp các người nghèo khổ chẳng may bị phải)

Bệnh lậu phát ra sưng, tấy, mủ, máu, cường dương đau, đi đái buốt, dù nặng nhẹ thế nào, chỉ dùng 1 lọ thuốc trong 24 giờ đồng-hồ là dễ chịu ngay, 0\$50 một lọ, 5\$ 12 lọ, mà sau khi khỏi bệnh này đi độc còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, lâu vẫn đục (filament) qui đầu ươn-trọt, thỉnh-thoảng nhói ngứa, còn ra một chất nhờn-nhờn tựa mủ; mà có khi các đầu xương thường đau mỏi, chỉ dùng 1, 2 hộp, nặng 3, 4 hộp kiên-tinh tuyệt-lậu (thuốc triết nọc) 1\$50 một hộp là khỏi rút. Thuốc giang 0\$70 một lọ (có nhận chữa khoán không khỏi sẽ trả lại tiền).

Bình - Hưng

88 - Pavillons Noirs (phố Mã-mây) — Hanoi — Giấy nói: 548

Ai cần tìm thầy chạy thuốc???

Chúng tôi xin lấy lòng thành-thực mà giới-thiệu cùng bà con một vị danh-sư là ông HỮA-GIA-NGU, chủ hiệu bào-chế THIÊN-HOA-ĐUÔNG ở số nhà 20 phố hàng Đường Hanoi. Ông HỮA-GIA-NGU làm thuốc tại Hanoi đã 6, 7 năm nay: cái tài xem bệnh chữa thuốc, cái đức trọng nghĩa khinh tài của ông, chắc bà con cũng từng nghe tiếng. Nay muốn cho nhà bệnh được thêm phần tiện lợi, ông mới mở ra hiệu bào-chế THIÊN-HOA-ĐUÔNG này. Ai muốn bắt mạch xin đơn đến lúc nào cũng được, không hạn giờ khắc và cũng không mất tiền nong chi cả. Còn thuốc của hiệu ông thì bào-chế đúng phép, tính giá phải chăng và một điều tốt nhất là không hề làm sự giả-dối. Hiệu ấy lại có bán đủ các thứ thuốc cao đơn hoàn tán của các nhà danh-giá: và những thuốc kinh-nghiệm về khoa phụ-nữ do tay ông chế ra, như thuốc điều kinh chủng-tử, thuốc bạch đới (tục gọi là bệnh khí-hư), thuốc sản-hậu vân vân.... Chả dám nói là hiệu-nghiệm như thần, nhưng thực mắt chúng tôi đã từng thấy nhiều người uống mà khỏi bệnh. "Vậy tưởng bà con nên lưu-ý đến phòng lúc cần dùng.

Phạm-bá-Rong, tuần-phủ hưu-trí.

Lê-huy-Trước, án-sát hưu-trí.

Cát-văn-Tấn, tri-phủ hưu-trí Vĩnh-yên.

Nguyễn-kim-Việt, tham-tá tòa kiểm-duyet.

Bùi-đan-Quế, phán-sự Tòa-án Hanoi

Nguyễn xuân-Huy, thông-phán Thống-sứ Hanoi.

Trần-văn-Long, phán-sự Tòa-án Hanoi.

Lương-tân-Nguyên, Commis Greffier Hanoi.

Đặng-trần-Cư, thông-phán Tòa-án Hanoi.

Nguyễn-văn-Hanh, — id —

Nguyễn-huy-Quyên, — id —

Trần-hữu-Bình, thông-phán Tòa-án Hanoi.

Trần-hữu-Phượng, — id —

Lê-văn-Nguyên, Travaux Publics Hanoi.

Phạm-gia-Kiên, Agent technique Hanoi.

Lê-thuận-Khoát.

Tế-Mỹ, Hoàng-quang-Thịnh.

Tạ-duy-Tư, 12 phố Bờ-Hồ Hanoi.

Lê-đình-Thang, đốc-học.

Nguyễn-gia-Phụng, Gouvernement Général Hanoi.

Lê-Đình, phán-sự tòa Điện-báo Hanoi.

Phạm-hữu-Ninh, đốc-học.

PHARMACIE MODERNE VU-DO-THIN

PHARMACIEN DE 1re CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THUƠNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHĂNG

Téléphone n° 495

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DU'ÔNG

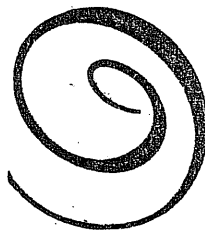
Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân : ông LAFON và ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỖ-ĐA VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIỆM)

Bàn hiệu có bán :

Thuốc chế theo đơn của Quan Bác-Sỹ
Thuốc chế-sẵn chữa đủ các bệnh
Các đồ buộc thương-tích
Các khí-cụ để làm thuốc
Các chất hóa-học
Các đồ trang-sức như phấn, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CŨNG MỎI.

*Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.*